ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5706 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29/8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1904 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՇԱՒՊԱՆ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5706

درعلیه غلطه ﴿ آره‌وك﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ արեւելեան գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀՈՒԼԻՆ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարւոյ եւ զատառնիներու համար	տարեկան	140 դր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստալի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Տաճուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Դպրեվանքի նախորդ վերատեսչը՝ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան, որ տկար կը թողու այդ պաշտօնն ու տիպարը; Իզմիրի Առաջնորդ յորջորջուելով. այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի՝ ասկէ ուղեւորելու համար իր նոր պաշտօնատեղին: Պարիզեկի մէջ մասնաւորապէս, ուր բուսական տարիներ քարոզչութիւն ըրած էր, Դուրեան Սրբազան գաւեր է չատ հմտակիր ընդունելութիւն մը, այն քանի մը օրերու միջոցին որ հիւրընկալուեցաւ այնտեղ՝ Պարիզեցիներուն ջերմագին հրաւէրով: Այս կիրակի ալ պատարագեր ու քարոզեր է Նիկոմիդիոյ մէջ, որուն Առաջնորդ Սրբազանը անձամբ Արմաշ գացած էր ասկէ առաջ, ընդհանուրութեան:

Թէ՛ Պարիզեկի եւ թէ՛ Նիկոմիդիոյ մէջ կատարուած ընդունելութիւնները անգամ մը ալ ցոյց կուտան թէ Տ. Եղիշէ եպիսկ.ի ներշնչած տիպարը յորդանքը՝ վանքին դուրս, չրջականերն ալ կը տարածուի, եւ թէ անկեղծ ու անխառն համակրանք մը կը վայելէ ամբողջ Նիկոմիդիոյ թէ ին մէջ: Իսկ Արմաշէ իր մեկնումը սրատոյզ եղած ըլլալու է իր սառներուն եւ վանքին բոլոր միաբաններուն համար: Եօթնուկէս տարուան փոխ-վանահայրութեան ու վերատեսչութեան լուրջ եւ արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան մը յիշատակներն է զոր Դուրեան Սրբազան կը թողու այդ ուխտաւորներին ու կղերաներին մէջ, ուսկից իրեն համար ալ չատ հեշտ չեղաւ բաժնուիլը, իր գիտուն ու գրագէտ եկեղեցականի կարողութեամբը ուսելի հակում ունենալով վանական չրջանակին մէջ ուսումնասիրութեամբ, գրականն ալ աշխատութիւններով եւ ուսուցչու թեամբ պարապելու, քան թէ քաղքի կեանքին մէջ ապրելու: Բայց փափկանկատութիւնը ունեցաւ չմղելու Իզմիրցիներուն հրաւէրը որ կ'արտայայտուէր Դուտա. Ժողովին միտնամուտ քուէարկը, եւ կ'երթայ տասնեակ Մելքիսեդեկ Սրբազանի յաջորդութիւնը՝ իբրեւ Առաջնորդ այդ կարեւոր թեմին:

Զանազան տարիներով չեչուտած է որդեն թէ Դուրեան Սրբազան՝ իր եկեղեցականի հմտութեանը կը միացնէ վարչական կարողութիւն, ինչ որ երեւան եկաւ Արմաշի փոխ-վանահայրութեանը մէջ որ կը պահանջէր նաեւ մասնակարարական ու հաշուական հսկողութիւն, եւ գործնական միտք մը: Փոխ-Վանահայրը միանգամայն administrateur էր այն կրօնական հաստատութեան ուր քարոզիչն ու դասախօսելը բուսական չէին, ինքը՝ կատարելապէս գոհացում տուաւ այն պէտքին ալ: Եւ այս արժանիքը մեծապէս պիտի գնահատուի նաեւ Իզմիրի առաջնորդական պաշտօնին մէջ, ուր պատարագել եւ քարոզել չէ միայն Առաջնորդին պաշտօնը, այլեւ զեղեցիկ Առաջնորդարանի, եկեղեցիներու եւ վարժարաններու մատակարարական գործերով, պուտէով, հասոյթով, ծախքերով, վարչական ժողովներու ազդեցութեամբ՝ իրեւ անոնց նախագահը:

Կայ նաեւ դպրոցական գործը որ վարդայն չի ներկայանար ամէն ժամանակ Իզմիրի ու Թեմօրեից մէջ: Դուրեան Սրբազանի ներկայութիւնը ու հեղինակութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէն հիմնական բարեւարութիւններ ներմուծելու կրթական գործին մէջ եւ զոյն լուսաւոր կուռանի մը վրայ դնելու:

Ոչ մէկը այս ակնկալութիւններէն զատ ունի Իզմիրի հայ համայնքը իր նորընտիր Առաջնորդին վրայ, յուսախաբութիւն չպիտի պատճառէ, ընդհակառակը: Իզմիրի առաջնորդարանին համար գեղեցիկ ու խասնելից չրջան մըն է որ կը բացուի, եւ ուսման, գրականութեան տերը, եկեղեցասիրութեան ու կրթասիրութեան ուելի՝ սերտիւ միացումը անմիջական արդիւնքը ըլլալ կը խոստանան իրենց Ս. Առաջնորդին Թաղելիք տպաւորութեանը ու ներշնչմանը:

Անդին, Արմաշի մէջ, Տ. Թորգոմ վարդապետ առժամապէս կը ստանձնէ Դպրեվանքին վերատեսչութիւնը՝ իբրեւ յարմարագոյն միաբանը այդ պաշտօնին: Խնամակալութիւնը, Դուրեան Սրբազանի հնա խորհրդակցութեամբ, պիտի տայ վերջնական որոշումը որ հաւանաբար ներկայ կարգադրութեան չարունակութիւնը ըլլայ ժամանակի մը համար: Երբ Իզմիրի առաջնորդական ընտրութեան արդիւնքը ծանուցանող հռոգիրը հասնէ առաջին անգամ, եւ Դպրեվանքի վերատեսչութեան պաշտօնին բաց մնալու խնդիրը յուզուեցաւ լրագրութեան մէջ, այս սիւնակներուն մէջ պարզեցինք այն կարծիքը թէ Արմաշի մէկ կամ մէկ-քանի կարող միաբաններ կրնան կոչուիլ այդ պաշտօնին, թէ՛ անոր համար որ Դուրեան Սրբազանի ձեռքին տակ աշխատած են տարիներով, եւ թէ՛ նաեւ անոր համար որ իրենք ալ իրաւունք ունին տասիճանական յառաջդիմութեան մը ու իրենց վանական պաշտօնին բարձրացման, քանի որ անոր նուիրած են ինքզինքնին: Թարգմ վրդ.ի առժամեայ վերատեսչութեան կոչուիլը գոհացում կուտայ այս իրաւունքին եւ կը հատատէ թէ խնամակալութիւնը՝ իր Ս. Նախագահով, որ վանահայրն է Արմաշի, գիտնն ուշադրաբար գնահատել Դպրեվանքին նախորդ տարուան կարգութիւնը ու աշխատութիւնը:

Տ. Ա.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ

ՏԱՐՍՈՆԻ ՄԷՋ

Քաղաքիս ազգ. երկսեռ վարժարաններուն վերաբացումը տուին կուսակ մեղի անդրադառնալու կրթական գործին որ քիչ անգամ այլուշի գոհացուցիչ վիճակի մէջ եղաւ է դեռ: Սրբազան ասորեստ ուսուցիչներ փոխելու յուսի ալ կրթական գործը քանդող սովորութիւնը, որմէ քաղաքս ալ վարակուած է դժբաղդաբար, երկու տարիէ ի վեր այնչափ չի բանեցներ իր ազդեցութիւնը: Տարսոնցիք չատ խելացիորէն կը վարուին, երկու տարիէ ի վեր պահելով գնէ իրենց վարժարաններուն անօրէն կարգեպահ էջ. Գալատեանը, որ կառավարելու գործին մէջ յաջողակ ու գործնական տգիր տէր մարդ մըն է, որուն իբրեւ ապացոյց վարժարաններու ունեցած կազմակերպակալ վիճակը կրնայ ցուցուիլ:

Նոր հոգաբարձութիւնը զոր կը կազմեն տեարք՝ Արսէն Ա.վաքեան, Հրանտ Դուլո մեեան, Դէորգ Փիլոեան, Կիրակոս Թոփալեան, 140 օսմ. ոսկիի մօտ պիւտճէն հայթայթելու մասին ամէն ջանք ի գործ կը դնէ: Ցաւալի է որ յոլովդի իր ջանքերուն մէջ. արդէն 50 ոսկիի չափ գումար մը եկեղեցապատկան կալուածներու հասոյթէն ու 50 ոսկի ալ թաղականներէն կը հաւաքուի, դժուարութիւնը մնացեալ 40-50 ոսկիի չափ գումարը հաւաքելուն մէջ կը կայանայ:

Թաղականութիւնը թ՛ղ ներէ մեզի հոս փակագծի մէջ դիտողութիւն մը ընելու այս մասին: Եկեղեցիին կից բաւականաչափ պարապ դեհիներ կան. քիչ մը ձեռներեցութիւն ու առատաձեռնութիւն, ոչ թէ քառասուն, հապա երկու անգամ քառասուն ոսկիի հասոյթ մը կրնայ դոյացնել, ինչ որ միանգամ ընդմիշտ պիտի գոցէ պուտէի յաւիտենական բացը որ ամէն տարի դպրոցներու վերաբացումին ինքն ալ կը բացուի: Այս մասին Թաղականութեան վերաբերումը գովելի ըլլալէ հեռու է:

Մանկերու վարժարանը ունի 120 աշակերտներ ու քաղաքիս ամերիկեան գուլէհին շրջանաւարտներէն՝ Մինաս էֆ. Սալիպեան, երաժշտութեան ուսուցիչ՝ Յարութիւն էֆ. կէօզպէշեան ու Պ. Եփրեմ Սարգիսեան իբրեւ օգնական, Տ. Օրէն Դալլաճեան էֆէնտիին հետ կ'աշխատին օգտակար ըլլալ ազգ. մանկուոյն: Բայց ցաւալի է տեսնել որ, ծնողք դեռ առած չըլլալով կրթութեան ճաշակը, իրենց աղոց հասարակ ընթերցանութիւնը բաւականաչափ պայծառ մը կարծելով կը հանեն զանոնք նոյն իսկ իրենց վարի կարգերէն ու չնչին գործերով կը զբաղեցնեն. Ու ահա ան է պատճառը որ Տարսոնի մէջ ուսեալ ու ընթերցասէր երիտասարդութիւն մը չի կրնար առաջ գալ: Դպրոցներէ դուրս. երեք-չորս օրթերթ ու երկու շաբաթաթերթ կ'ասնէ Տարսոն, ատ է ընթերցասիրութիւնը:

Աղջկանց վարժարանին մէջ կան 60ի չափ աշակերտուհիներ որոնք տիկին Մարթան Տիւմէնեղիանի ու Օր. Բրարիոն Պահարեանի հսկողութեան տակ կը կառավարուին: Դժբաղդաբար պէտքը զգացուած ուելի կարող վարժուհիի մը համար եղած կարգադրութիւնը ջուրը ինկաւ:

Մանկապարտէզը 120ի չափ երկսեռ աշակերտներ ունի ու զոյն կը կառավարեն Օրդ. Մարիամ Իսկլեեան, Ովսանա Պարոնեան ու Բրարիոն Աշճեան: Թէ՛ մանկապարտէզի եւ թէ՛ աղջկանց վարժարանին համար վարժուհիի պակասը ամէն տարի կը զգացուի ու այս պակասը վնասակար պարագայ մըն է:

Քաղաքիս ամերիկեան Սէնթ-Բոլ գուլէհն ալ իր տասնութերորդ տարին սկսաւ. 171 աշակերտներով, որոնց 148ը գիւղերէն, 23ը ցերեկօթիկ, 47ը ձրիավարժ ու մեծ մասը մըն ալ մասամբ վճարող են: Դուլէհին այլապէ ձրիավարժները ընդունելուն գաղտնիքը անոր անխնայ Տնօրէնին բարերարներ յաջուցանել գործին մէջ ունեցած յաջողութիւնն է: Ներկայ տարուան ուսուցչական մարմինը կը բաղկանայ տասերկու անդամներէ:

Այս թարու ապարկը Տարսոնի կրթական գործին վրայ, առանց բանգրօսիկ կերպով լաւատես ըլլալու, բաւական լաւատես կէսեր կը պարունակէ իր մէջ: Տարսոն որ հին տաններէ ի վեր կրթութեան օրօրոց մը եղած էր, իր այդ փառքը արդարացնելու կարելիութեան շուրջին մէջ կը գտնուի: Տարսոնցիք պէտք է ասկէ հասկնան ու գնահատեն Տարսոնի ու Պոլսոյ առաքելական տնուան իրարու հետ ունեցած նշանակալից եւ սերտ կապակցութիւնը, պատրաստելով երկրին ու կայսերական բարեխնամ կառավարութեան օգտակար անհատներ:

Տարսոն ԳՐ. Հ. ԴԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՔՐՈՆԻԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Վեհ. Կայսեր ծննդեան տարեդարձը փայլուն կերպով կատարուեցաւ հոս: Քաղաքը զարդարուած էր օսմ. գոյներով: Օտար ազգերու բարեսիրական հաստատութիւնները կառավարուուն երթալով չնորհաւորեցին Վեհ. Կայսեր ծննդեան տարեդարձը, իսկ գիշերը ուրախութիւնը ուելի ոգեւորիչ էր. քաղաքը հազարաւոր լապտերներով լուսաւորուած ըլլալով անգին բազմութիւն կար փողոցներուն մէջ:

Կառավարիչ Պէյին ընակարանը, որ ճիշդ հասարակաց պարտէզին դէմն է՝ լուսոյ մէջ կը ցոլար: Զինուորական նուագախումբը երկու մասի բաժնուելով մէկը հասարակաց պարտէզին մէջ ի պարու Միւթէսարրիֆ պէյին, իսկ միւսը զօրանոցին առջեւ ի պարու հրամանատար փաշային՝ գեղեցիկ կատներ կը զարնէին:

* *

Լուսադիրներու մէջ կարդացինք թէ «Ս. Պարիարքը հրաժարեցուցած է Համազասպ վրդ.ը իր հիւրընկալութեան պաշտօնէն. եւ Մկրտիչ վրդ.ին յանձներ է». ասիկա սխալ լուր մըն է, հաղորդուած «Սուրհանդակ»ին, որմէ առնելով միւս թերթերն ալ արտատպերին. ահաւասիկ եղելութիւնը:

Անցեալ տարի Տ. Համազասպ վրդ.ը յօդացաւէ բռնուելով քանիցս հրաժարական մատոյց Ս. Պարիարքը Հօր, բայց անլսելի մնաց. այս տարի ուխտաւորներու գալու տեսնը երբ իրեն առաջարկեցին թէ «Շաբկոտաք գնա՝ եւ ուխտաւորները բեր», Համազասպ վրդ.ը ըսաւ. «Ես արդէն իմ հրաժարականս տուած եմ, այսուհետեւ դիս իբրեւ հիւրընկալ մի ճանչնաք». ահա՛ այն առանէն Մկրտիչ վ. հիւրընկալ կարգուեցաւ:

* *

Աստրաղարէն, Արմաշէն եւ Պիլէճիկէն 50ի չափ ուխտաւորներ եկան, Ս. Յակոբեանց Տաճարին մէջ, առաջին քարոզը խօսեցաւ Տ. Մարբրէ եպիսկ. Մարկոսեան, որուն քով բեմբասացութիւնը ծանօթ է ամէնուն, իսկ Ս. Յարութեան տաճարին մէջ՝ Տ. Սարգիս վ. (Թասոթեան) իր գեղեցիկ ոճով բացատրեց ուխտաւորներուն, իրենց ուխտին նպատակը, եւ Ս. Տեղեաց վրայ հակիրճ բացատրութիւններ տուաւ:

ՍԱՐԳԻՍ

Երուսաղէմ

ԲԱՂՁԱՆՔԸ

(ՆՈՐ Ա.Ի.Ի.Պ)

Յամի . . . բայց ինչ հարկ կայ թուականի, բաւ է որ դէպքը տեղի ունեցաւ Եաքուցքի՝ Սիպերիայի մէջ, այդ տաներու երկրին կեդրոնը հասնելէս քանի մը ամիս յետոյ:

Ռէօմիւրի ջերմաչափը, ալքալով, 35 աստիճան ցրտութիւն կը ցուցնէր. եւ հապտիլն վրայ քիթս ու ականջներս, որոնք արեւմուտքէն այնչափ եկած խանիկը բաղդեցին ընդդէմ կլիմայի այս բռնի ընթացումին: Սաւզիւ այն օրը բիրտ փոթի մը ենթարկեցի զանոնք: Քանի մը օր առաջ, մեր գաղութի յանցաւորներէն մէկը մեռած էր քաղաքի հիւանդանոցին մէջ: Գիւղացի մըն էր ան, Նովոյի եւ զերքէն, Բիթբր Պալեկա, եւ մենք պիտի երթայինք այս առուստ կատարելու մեր վերջին պարտականութիւնը, այսինքն անոր հիւծեալ անդամները թաղելու կարծրացած հողին տակ:

Ընկեր մը ինձի պիտի իմացնէր թաղումին ժամը: Երկար ատեն չսպասեցի, եւ քիթս ու ականջներս խնամով փաթթելէ յետոյ, քալելի նեղ ճամբու մը մէջէն, որ դիս կը տանէր հիւանդանոցը: Սա չինուած էր քաղաքէն դուրս: Բակի մը մէջ, քիչ մը հեռու միւս չենքերէն, կառուցուած էր պզտիկ ու անպաճոյճ դիւրանոց:

Հոն կը հանդչէր Պալեկայի մարմինը: Դուռը բացուեցաւ եւ մենք ներս մտանք, ոսկոյն ինչ որ տեսանք՝ մեծ ցաւ պատճառեց մեզի: Մօտաւորապէս 15 հոգի էինք, եւ վարկեանաբար մեր ակնարկները զիրար փնտռեցին: Որովհետեւ այն դիտաբանը, որ կը պարզուէր մեր աչքին առաջեւ, այնքան ցուրտ, այնքան անգութ իրականութիւնն մը կը պարզէր որ կարելի չէր վերագրել զայն ոչ մէկ մարդկային պատրանքի:

Հոն ոչ սեղան կայ եւ ոչ աթոռ, միայն եղեմէն սպիտակցած չորս պատ:

Նոյնչափ ճերմակ գեանի մը վրայ, փաթթուած տեսակ մը պատանքի կամ չապիկի մէջ, պառկած էր տեղին դիակ մը, որուն պէտերը դուրս կը ցնկուէին ձեռն տակէն. Պալեկան էր:

Մարմնը տառած էր, եւ դիւրաւթեամբ դագաղին մէջ դնելու համար, հարկ եղաւ զայն մօտեցնել դրան, որ լոյսի փափաղքն էր: Երբեք չպիտի մոռնամ Պալեկայի դէմքը, երբ, զինքը ծածկող ձիւնը մաքրելէ յետոյ, ցերեկի լուսով տեսայ զայն: Իր խոտոր դէմքին վրայ նկարուած էր դրոշմը վշտի մը տարօրինակ ու անկարագրելի, եւ իր չափազանց բացուած աչքերը կը թուէին յանդիմանելու համար դարձած ըլլալ դէպ ի մոռոլ եւ տառն երկինքը:

—Ազնիւ տղայ մըն էր, — մրմնջեց դրացիներէն մին, որ դիտած էր Պալեկայի իմ վրայս ըրած ապաւորութիւնը,— լաւ աշխատող, քաջառողջ, միշտ ուզեցնոլով իր քովը ուելի խեղճ ընկեր մը, որուն կ'օգնէր, բայց այսու հանդերձ Ֆիւրբի մը պէս յամառ էր. միտքը դրած էր, որ վերջ ի վերջոյ պիտի վերադառնար Նովոյի եղերքները: Սակայն պէտք է հաւատալ նաեւ, որ մեռնելէն առաջ հասկցած էր, թէ այս-բանը տեղի պիտի չունենար երբեք: Մինչ կը սպասուէր Եաքուցքի ընկերներուն, կարծրացած դիակը զետեղուած էր դագաղին մէջ և լեռայ դրուած՝ միտի պզտիկ սանդնակներէն մէկուն վրայ. Ապա դագաղին դերձակուհին, որ կիսնական տարարդութիւններու մասին իր ունեցած խորին հմտութեանը պատճառաւ պատասխանաբար կը կատարէր քահանայի պաշտօնը, սկսաւ. «Ողջոյն քեզ, Երկնից դշխոյ, եւ բերկրութեան եւ դառնութեան մէջ» եկեղեցական երգը: Մենք խառնեցինք իրենին մեր դողդոջ ձայնը, եւ մեր պզտիկ թափօրը ճամբայ ելաւ դէպի գերեզմանատուն:

Ցրտէն մարթկուած չատ տրդ կը քալէինք: Ընդհանուր հատանք հանգատեան դաշտ: Շատապով դագաղին վրայ նետեցինք տառած հողը, բանի երկաւ տանեակ հարուածվը գործը վերջացուցինք, եւ [illegible] կեանքին գոյութեան այս ալխարհին մէջ: Այս յիշատակարանը սաստ է թէ չատ կարճ տեւողութիւն մը պիտի ունենար, առ առաւելն երեք ամիս: Գերանը պիտի դար, պզտիկ հողակոյտը աստնուլով ճառագայթներէն, պիտի կոխուեր, գեանի պիտի հաւասարէր, պիտի ծածկուէր խոտով եւ կանաչութեամբ: Մէկ կամ երկու տարի յետոյ գերեզմանի հետքն ալ պիտի կորսուէր ընդարձակ աշխարհի վրայ. «Եթէ նոյն իսկ քաջ հարազատ մարդ քեզ փնտռելու գայ, իմ հէք Պալեկաս, գերեզմանէդ նշան մը իսկ պիտի չգտնէ»: Բայց, պա՛հ, ով կը փնտռէ հոս պանդխտի մը յիշատակարանը. — Ոչ ոք . . .

Պալեկան քաջ գիտէր դայս, մենք ալ գիտէինք, եւ լուռ ու մանկ վերադարձանք մեր բնակարանները.

* *

Թաղումին յաջորդ օրը ցուրտը ուելի սաստկացաւ: Կը բնակէի նեղ փողոցի մը մէկ տան մէջ, եւ հակառակ փողոցին նեղ ըլլալուն, անկարելի էր որոշել դիմացի չէնքերը: Թանձր մշուշ մը կազմուած սառի մանրիկ բիւրեղներէ՝ կը տարածուէր երկրի վրայ, անթափանցելի վարագոյրի մը նման, եւ նոյն իսկ արեւուս ճառագայթները անզօր էին ծակելու այդ հոյակապ պատուարը:

Օդը այնչափ թափանցիկ էր, որ փողոցի լուսեթան մէջ ականջներս կը լսէին չատ հեռու ձայներ, երբեմն ձիւնի մեռազային ճարճատիւնը, երբեմն դերանի մը ճայթիւնը եղեամի ծանրութեան տակ, եւ կամ խուլ մռնչիւնը գեանի որ ճաթռտելով կը հանէր թախծագին ձայներ, նման երկրին ընակիչներուն սգաւոր երգերուն:

Եաքուցքի առնամանիքները սկսան, այնքան ահռելի առնամանիքներ, որոնց քով կը նսեմանայ հիւսիսային բեւեռի մահացուցիչ ցուրտը (*):

Սարսափահար եղան բոլոր կենդանի էակները, մարդ թէ անասուն, իրենց ասնկանալուն գիտակցութիւն ունէին, ամէն էակ կը կծկուէր ինքզինքի վրայ, կը կծկուէր երկչոտօրէն, անպիսան չան մը պէս, որուն վրայ կը յարձակին ահռելի գամբռներ, եւ որ չանգիտանար, թէ ի զուր է վէճը եւ թէ պիտի ընկճուի ուշ կամ կանուխ:

Այս վարկեանններուն, Պալեկայի խոժոռ դէմքը, կենդանի ուուսական մը պէս կը անկուէր առջեւս, ուելի սեւագոն քան սովորական: Ժամէ մը ի վեր սեղան նստած էի ալխատութեան առջեւ, բայց գործը բնաւ առաջ չէր երթար: Զեռքս անդգայացած, թաղուսկեր էի, որ գէրէս վար իյնայ եւ ըմբռնամիքս կը փափաքէր թողել հեռուն, չատ հեռուն, ձիւնի եւ առնամանիքի երկրի առնամանիներէն անդին:

Տօքթորիս խորհուրդները օգնութեան կանչելու չատ մտածումն ունեցայ. դիս համոզած էր որ վախկոտ չըլլամ: Բայց անկարող էի ինքզինքիս յաղթելու. ծնունդ ալալելս հեռու ըլլալուս վիրաը դիս կը լափէր: Բանիս, ինքզինքս զօրաւոր զգացած օրերս, զուր տեղ պալքոր մղած էի ընդդէմ այս անիրականալի բանդագուշանքին: Այսօր ենթարկուեցայ ուելի զօրաւոր փորձութեան մը. քաջութիւնս արդէն անհետացած է:

Ուստի հեռու վանեցի ինձմէ յուսաբեկնական առաջու եւ ձիներու յուզիչ սուսարանը, գրիչս թռաւ հեռուն, եւ ինքզինքս պատելով չոգիի ամպով մը, ինկայ երեւակայութիւններու յուզմանց մէջ: Հակայական թռիչքով մը, թռած ուսի մտածումներուս, որ դիս տանին անտառներու, լեռներու, ընդարձակ խոպան դաշտերու եւ գետերու մէջէն: Անցայ անթիւ երկիրներէ, եւ իմ թռիչտական արագութիւնս [illegible] Զկայ ալ թշուառութիւն, մարդկային չարութիւն, մրոյն բնութիւնը իր բոլոր չքնաղութեան փայլովը: Բայց ինչպէս կարելի է նկարագրել այս պատկերներուն դիւթանքը:

Կը տեսնէի ոսկեզօծ հունձքեր, դիւթական մարգագետիններ եւ անտառներ բաղմագարեան ծառերով, որոնք ինձի կը պատմէին հինաւուրց առասպելներ: Կը լսէի հսկաներու ալիքներուն խշրտալը: Թռչուններու ճռուզիւնը, եւ փսփսալը երկու հսկայ կաղնիներու, որոնք կը ծաղրէին փոթորիկները: Կը գինովնայի բոլորովը այն անուշահոտ անտառներու մարգագետիններուն, որոնք, որոնք չզոր կ'արձակէին իրր ծաղկեայ միւսեսոնոներ:

Հանդարտ ծննդավայրիս օդը ներս թափանցեց. նեարդներս կը թրթռային, արեւու գեղեցիկ ճառագայթները դիս կը վերակենդանացնէին, ու Թէեւ դուրս տառնամանիքը կրճատց եւ ցոյց տաս ինծի իր ահռելի ակռները. տակաւ երակներուս մէջ արեան ուելի ուժգնով չոլիլը կը զգայի, գլուխս կրակի մէջ էր. գոգցես մագնիսացած, կը դիմէի առանց տեսնելու, մակ կ'ընթանի առանց լսելու:

* *

Հանդարտութիւնը չնչամարեցի սենեակիս դրան բացուելը եւ մարդու մը հոն մտնելը: Չնչամարեցի թանձրութիւնը ճերմակ չոգիի, որ, ինչպէս ալ մեղմով բանայ մարդ դուռ

(*) Եաքուցքի մէջ, 1883ի յունվարին, Ռէօմիւրը ցոյց կուտար զերոյէն վար 52 աստիճան, իսկ Սանթիկրատ՝ 65:

եւ կարգ մը վէճերով զանոնք ձեռք բերելու տրօնուած, իմ իրաւունքս է պահանջել ձենէ այդ արժեթուղթերը եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի ինծի յանձնէք:

—Պարո՛ն, պէտք է որ օրինաւոր թուղթ մը յանձնէք ինծի թէ Սէնթ-Պրիէօքի պաշտօնակցիս կողմէ լեռատագոյն պահանջումներ չպիտի կատարուին ալ հոս:

Կիւյան արհամարհոտ կերպով ցնցեց ուսերը: Բացորոշ էր որ Պրիւլէ ինքն պիտի իմաց փորձ գալուին մէջ եւ կամ ուելի պիտի մարձաւէր իր ուսերն մէջ:

—Պարո՛ն, առաջ վրայ չունչ մի հատցնէք, ուսիսկ ձեր պահանջած օրինական թուղթը, թէեւ օգտակար չըլլայ ան: Ձեր պաշտօնակցին գրութիւնները կը ճանչնամ, ինչպէս նաեւ դրոշմաթուղթը ու վաւերացման սարագրութիւնը: Հաճեցէք ուրեմն ինծի յանձնել արժեթուղթերը, ու եթէ ներկայ թուղթին փոխանակ ընկալագիր մը պիտի տամ ձեզի:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (74)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՑԱՂԹԱԿԱՆ ՍԷՐԸ

Ս.

ՎԵՐԶԻՆ ԽՕՍՔ

— Պատուոյ Պրիւլէ, այս գիշեր ձեզի ըսի թէ առաւօտ պիտի այցելեմ ձեր գրասենեակը: Չպիտի լրեմ այն միլիոնդէպերը, որոնք պատիւ չեն բերեր ձեզի: Հաշուի կարգադրութեան մը համար միայն եկած եմ հոս: Պարիզ դիս մոկ ընելու եւ պատասխան մը տալու արամադիր ըլալ:

— Պ. Պրիւլէ չեմ հասկնար թէ ի՞նչ հաշիւներու վրայ խօսիլ կ'ուզէք: Բայց հոգ չէ, մոկ կ'ընեմ, եւ ձեզի գոհացում տալու կ'ապտատիմ:

Նոտարը անվստահ ձայնով մը ըսած էր այս խօսքերը, իր անհանգիստ ու մտատանջ վիճակը մատնելով:

Հանդարտօրէն, Անգլիացիի մը նախանձը շարժելու ատիճան պաղարիւնով մը, կիւյան Թղթապանակ մը հանեց գրպանէն, եւ անոր մէջէն ալ թուականներով լեցուն Թուղթ մը:

— Աւասիկ, պարո՛ն, հաշուական խնդիրս: Մոկ ժառանգորդն եմ Կէլլօ կոմսին, ինչպէս լսած է ձեզի:

— Պարո՛ն, արդարեւ, Սէնթ-Պրիէօքի պաշտօնակցէս իմացայ, պատասխանեց նոտարը, որ պաղ քրտինք մը ղգաց իր գլխի մազերուն մէջ:

— Շա՛տ լաւ, պարո՛ն, յարեց Հանրի: Ուրեմն պիտի կրնանք դիւրաւ համաձայնիլ: Հաճեցէք ձեր բաղանդակ ուշադրութեամբ ականջ դնել խօսքերուս:

Այն ատեն, յարմարաբար, դիտմամբ հանելով, Հանրի պարզեց կապակարարին կողմէ իրեն ձգուած գուսմարներու մասին մանրամասնութիւններ, ըմբռնելնելով արդար վրէժխնդրութիւն մը այդ մարդուն հանդէպ, որ իր ձեռքին տակ կը գտնուէր հիմա:

Իր առջեւ բերած թիւերուն մէջ կային երկու տարիէ ի վեր Պրիւլէի կողմէ գանձուած ոսկեանները, ինչպէս նաեւ ուսարաբեան պանքի քսան արժեթուղթեր, երկու հարիւր հազար ֆրանքի արժէքով:

— Ձեր պաշտօնակցին, այսինքն իմ ներկայացուցիչս լանձնեցի՞ք ձեր կողմէ գանձուած եկամուտներու եւ դրամագլխի վերադարձած հազար հարիւր ոսկիի ֆրանքը:

— Այո՛ պարո՛ն, եւ այս մասին կատարեալ ընկալագիր մը յանձնուեցաւ ինծի:

— Շա՛տ լաւ, պարո՛ն Պրիւլէ. կը չնորհաւորիմ ձեզ: Կը մնան երկու հարիւր հազար ֆրանքի գումարը, որոնք ոսկիին ձեր քով կը գտնուին: Մեծապէս երախտապարտ պիտի ըլլամ. եթէ երբեք ինծի յանձնէք զանոնք: Դարձեալ օրինաւոր ընկալագիր մը պիտի տրուի ձեզի:

Պրիւլէ դեպ-դեղին եղաւ: Դամակլէսի ահռելի սուրը, որ վեց ամիսէ ի վեր գլխուն վերեւ տակոս կը գտնուէր, վերջապէս երեւան կուգար, ու ինք չէր կրնար պատասխանել Հանրիի հարցումներուն:

Պրիւլէ իր պաշտօնակցին, Սէնթ-Պրիէօքի նոտարին սոսկալիներուն պատասխանած էր ձգձգումներով, զոր ընդունիլ ձեւացուցած էր ան, կիւյանի թելադրութեամբ:

Բայց այս անգամ պաշտօնակիցը չէր որ կը հարցափորձեր Պրիւլէ, այլ նոյն ինքն ժառանգորդը, արժեթուղթերուն ճշմարիտ տէրն էր որ կուգար անձամբ պահանջել. Ի՞նչպիսի պատասխանէր անոր:

Ի՞նչպէս օձիքը ազատել այդ մահացու երկաբերանութենէն. կամ այն է որ արժեթուղթերը իր քովը կը գտնուէին, եւ այդ պարագային, պէտք էր յանձնել տիրոջը, եւ կամ այն է որ այդ արժեթուղթերը ձեռքէն ելած էին. այն ատեն պէտք էր ցոյց տալ չտեսնուած տեղը:

Նոտարը վարանեցաւ, ինքզինքը կորսուած նկատելով եւ մանուանդ ղէլլով որ իր վերդիւմը, խելացող դէմքը չէր վրիպեր իր խօսակցին մտաբերկիր աչքերէն:

Ցանդուգն հնարք մը փորձեց, ուստիսով խլել կապերը եւ քիչ մը ժամանակ շահիլ, եթէ կարելի ըլլար տակաւին:

— Պարո՛ն, ես ալ կը փափաքիմ ձեր պահանջածը յանձնել: Բայց պէտք է դիտել տամ ձեզի թէ մինչեւ հիմա պաշտօնակցես հետ բանակցեցայ, որ ձեր շահերուն պաշտպանութիւնը յանձն առած է: Նոտարէ առ նոտար նկատի առած ենք խնդիրը: Անվայել բան մը պիտի ըլլար այդ կանոնէն չեղել:

—Պահ, ատիկա անհասկնալի պատճառաբանութիւն մըն է, պատասխանեց Հանրի, որ կը սպասէր այդ պարտութեան: Իրր այդ արժեթուղթերուն տէրը եւ կամ ինքն է որ տարեր զանոնք ձեռքդ բերելու տրօնուած, իմ իրաւունքս է պահանջել ձենէ այդ արժեթուղթերը եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի ինծի յանձնէք:

—Պարո՛ն, պէտք է որ օրինաւոր թուղթ մը յանձնէք ինծի թէ Սէնթ-Պրիէօքի պաշտօնակցիս կողմէ լեռատագոյն պահանջումներ չպիտի կատարուին ալ հոս:

Կիւյան արհամարհոտ կերպով ցնցեց ուսերը: Բացորոշ էր որ Պրիւլէ ինքն պիտի իմաց փորձ գալուին մէջ եւ կամ ուելի պիտի մարձաւէր իր ուսերն մէջ:

—Պարո՛ն, առաջ վրայ չունչ մի հատցնէք, ուսիսկ ձեր պահանջած օրինական թուղթը, թէեւ օգտակար չըլլայ ան: Ձեր պաշտօնակցին գրութիւնները կը ճանչնամ, ինչպէս նաեւ դրոշմաթուղթը ու վաւերացման սարագրութիւնը: Հաճեցէք ուրեմն ինծի յանձնել արժեթուղթերը, ու եթէ ներկայ թուղթին փոխանակ ընկալագիր մը պիտի տամ ձեզի:

(Շարունակելի)

ուը, սենեակէն ներս կէ խուժէ զանգուածով, այնպէս որ տեսիլի կ'ելլայ օրշել եկողը։ Չէի դողդղար խածուածքէն ան-գութ ցուտին, որ մայրութեամբ ներս կը ապրէիր մարդկային բնակութենէն։

Միայն այն ժամանակ, երբ իմ քովս դղցի ներկայութիւնը կենդանի էակի մը, մեքենաբար այս հարցումը բրի մտա-վի, զոր սովոր են ընել եռքոցքի մէջ.

—Ինչ պէտք է քեզի։

—Ներեցէ՛ք, Պարոն, ես եմ, չէլուն փերեղակը, պատասխանեց ներս մտնողը։

Աչքերս վերցուցի։

Առվեւս կանգնած կը տեսնէի բոլոր-նիցի Հրեայ մը, եւ հակառակ եղան եւ հիւսիսեղենկի մարերէ չինուած հագուստ-ներու տրոնցմով ծածկուած էր ինքզ ես զինքը ճանչցայ հոդարներու մէջէն, մեր պշրի քաղաքներու Իսրայելացիներուն յատուկ տարազը։

Սուտիւ, իր ներկայութիւնը անհա-ճոյ կերպով չընդհատեց իմ մտածումնե-բուս շարքը։ երկրակից Հրեայի մը ը-նտան դիմաստները ընդհակառակը կը համապատասխանէր իմ մտածումներուս։ Գոնէ անգամ կը դիտէի իր ոյդքան ծանօթ դիմագիծը, տրաստնած քանի մը վեհական բառերը հանելիօրէն կը գրգռէին ականջներս եւ կը շարունակէին յարփչակութիւնս։

Հրեան պահ մը դիս դիտեց առանց բառ մը արտասանելու, ապա վազեց դէպի դուռը եւ սկսաւ աճապարանօք հանել իր մուշտակները։

Այն ժամանակ միայն սթափեցայ, եւ կարծելով թէ իմ սրամիտ հարեւանիցս իմ լուութիւնս վերագրած էր հանանա-թեան եւ կ'ուզէր ցոյց տալ ինձի իր տպարանքը։ փութացի փարատել անոր պատրանքը։

—Ի՞նչ Աստուծոյ, ի՞նչ կ'ընես բարի մարդուկս, բայց ես բան մը չեմ գներ, բանի մը պէտք չունիմ, մի՛ հոգնիր մուշ-տակներդ, թո՛ղ Աստուած ինքզ հեռու տանի։

Հրեան պահ մը մտածեց, չակրեց իր տեսակ, (Զմեռուան զգեստ եղէրկի կրկ-նակ մորթերով չինուած։ Աղքատները ե-զան մորթ կը գործածեն։) յետոյ ինձի մօ-տենալով ըսաւ երկյուռ ձայնով մը։

—Դիտեմ որ բան մը չպիտի գնէք Պարոն, բայց կը տեսնէք, ես այս երկ-րին մէջ կը բնակիմ երկար ժամանակէ ի վեր, երկար, շատ երկար. .։ Մինչեւ այսօր չէի գիտեր, թէ դուք եկած էք, քանզի վերկայնա վարչութիւն էք։ այնպես չէ՞, Պարո՛ն։ Երէկ միայն լսեցի թէ դուք չորս ամիսէ ի վեր հոս էք։ Է՛րս ամիս.. ոյ՛ա՜խ դժբախտ իմ ալդ-չափ ալ իմանալուս համար։ Անմիջապէս պիտի գայի...։ Աւրօր սկսայ ձեզ փնտ-ռել, ժամ մըն է որ կը վազեմ։ Քաղա-քին միւս ծայրն էի, եւ այսպիսի սառ-նամանիքներու մէջէն եկայ... Կրցը ասեն։ Եթէ փոփաքէիք դիս տրօտոլ՝ քանի մը բառ ըսելու ձեզ, Պարո՛ն։ Երկար ատեն ա հանգիստ չեմ ընար ձեզ։

— Ի՞նչ կ'ուզես ինձ։

— Կը փոփաքէի քիչ մը խօսիլ ձեզի հետ։

Աչս խօսքը բնաւ չդամեցուց դիս։ Անչափ հաղիպած էի ամէն դասակարգէ այսպիսի մարդերու, որոնք կ'ուզէին «քիչ մը խօսակցիլ» երկրէն եկող մարդու մը հետ։ Անոնք կը հնտաք քրուէին զան-գան բաներով. ատոնց մէջ կային պարզ հետաքրքիրներ, չուտախներ, այնպիսի-ներ որոնք լուրեր կ'ուզէին իրենց լե-ատնիքի մասին, եւն.։

Ուրեմն իմ նոր ալեկոծս խնդրանքը դիս չզարմացուց, եւ թէեւ կը փոփաքէի իմ բնակութիւնս չուտ-ով ազատել նոր կա-լի հոգեն, որ կը բուրէր տնոր տեսային դէզ կերպով ա. խ՝ ա՜ մարթէ, սակայն բարեկամաբար իր դրեցի անկէ որ հանէ մուշտակներն ու նստի։

Հրեան կը հրաւիրէ։ Ընդհանուր նստա-քովիկ, եւ ես հանդարտօրէն կարդա-ցայ դիտել զինքը։ Իր ցեղի յատկանշա-կան գիծերը տա.ս ինչ զուգադիպու-թեամբ մը այս մարդուն վրայ միացած էին։ Բերանին վրայի զրնաբանը չուփա-ղոց կոր եւ քիչ մըն ալ մէկ կողմ ծռ-ուած, ունդի խորթարտոնց ալքեր, սուր չէկ մարուք մը։ ցած եւ թաւն. մազերով ծածկուած ճակատ մը։ Բայց ինչ որ զարմանալի էր, այս ամբոյն դէմքն ուր նկարուած էր թշուառութիւնը. լուս-ատ օրուած էր այնպիսի անկեղծ արտա-յայտութեամբ մը, որ հապարուեցայ իր-մէ։

— Նախ ըսէ՛ ինձի տնուդ, ինչ գործ ունի կը զբաղիս հոս, ի՞նչ հարցս մեր կ'ուզես ուզղել ինձի։

— Անունս Սրբուլ է պարո՛ն, Սրբուլ։ ծննդավայրս է Լիւպարթով. պատրաստ եմ ձեզի ծառայելու։ Զոր մեծայարգու-թիւնը թերեւս գիտէ թէ Լիւպարթովը պզտիկ քաղաք մըն է. Լիւպլէնի շատ մօտ. Թէեւ մեր երկրին մէջ ամէն մարդ կը կարծէր թէ ասանք իրարմէ շատ հե-ռու են. Այն իսկ ես ալ կը հաւատայի ասոր, բայց հիմա,—ուելցուց համզաւ-մով մը.— հիմա ես որ ճանչցայ հեռաւոր վայրերը, եւ գիտամ թէ Լիւպարթովը շատ մօտ է, շատ մօտ է Լիւպլէնի, կա-րելի է ըսել քովիկը։

— Եւ կ՞որ տանէք ի վեր հոս ես։

— Օ՜հ, շատ շատ երկար տանէ՛ ի վեր, Պարո՛ն, մասաւորապէս երեք տար-իի...։

— Եւ՞ տարի... բայց բան մը չէ տա... Այնպիսի մարդիկ կ՞ն, որոնք քանի տարիէ ի վեր հոս են. ճամբորդու-թեան մէջ ցնի. Վիկնացի մէկու մը հան-դիպեցայ ու Սիբերիայի մէջ է լիսան տարիներէ ի վեր։

— Կարելի է ես չեմ խառնուիր անոնց գործին, բայց ինչ որ գիտեմ, սա է որ երկար տանէ ի վեր հոս եմ։

— Ուրեմն տառնէն կ'ապրիս որ ժա-մանակը քեզ ոյդան երկար կ'երեւի։

— Կիս ու զուտկա ալ հոս են, ապ-ջիկ մը։ Հոս գալու միջոցիս չորս զուտկ ունէի, բայց այսպիսի ճամբորդութեան մը միջոցին... Աստուած թո՛ղ Թշամիս ազատ պահէ ասնէ։ Ամբողջ տարի մը քալե՛լ... Դուք չդիտէք. պարո՛ն, թէ ի՞նչ է իլնա-ւանէ եկեւառ ճամբորդելը։ Ճամբան երեք զուտկներս ալ մեռան... մէկ շաբթուան մէջ, այնպես որ կրնամ ըսել միասին...։ Երեք ալոյ, դիւրին է ըսելը... Եւ չը-գիտնալ մինչեւ անդամ, թէ ո՛ւր պէտք է թաղել տրվնեռեւ։ չնայ իսրայէլական գերեզման մը։ Ես չաղիտ մըն եմ Պա-ռոն եւ ուելցուց ցած ձայնով.— Քաղ գիտէք, թէ ինչ կը նշանակէ այս բառը. կէտ առ կէտ կը գործադրեմ կրօնին վարդապետութիւնները եւ հակառակ ա-սար... Աստուած զիս կը պատժէ։

Լռեց։ շատ յուզուած։

—Տեսնենք, բարեկամս, պէտք չէ սա-տեսնել ամէն բան, եւ յետոյ ինչ փոյթ թէ ո՛ւր ենք թաղուած։ Երկրին ամէն մէկ մասը բարի Աստուծոյ չի՞ պատկա-նիր։

Թարգմ. Մ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ
(Մնացեալը յաջորդով)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բո՛բ–Արթուրի մէջ.—Շա–Հոյի վրայ.—Ե-կու բանակները.—Զինուորական զօրու-թիւնները.—«Մարեցի»ի բդեսկիցն ճեռա-գիրը։

Բարիզ, 4 Նոյեմ.—Հակառակ ճապոն-ներուն կրկնակի ճիգերուն եւ Ռուսերուն մէջտեղերուն ալքառու ակարութեանը, կացութիւնը կարեւոր կ'երեւայ գլխաւոր յարձակման վայրերը՝ ոյրիքն Բոբթ–Արթուրի հիւսիսային արեւելեան կողմը, որ-տեղ սանմանները են մէկ կողմէ երկա-թուղին եւ միւս կողմէն ալ Բոբթ–Ար-թուրէն Տալնի տանող ճամբան։ Շա–Հոյի վրայ հանդարտութիւնը կը շարունակէ եւ տակէ զատ ալ ուրիշ բան մը չի կրնար ըլլալ, վասն զի երկու բանակները փո-խադարձաբար զիրար կը չեզոքցնեն եւ անոնց զինուորներուն թիւը զիրար կը հաւասարակշռեն։ Ճապոնի ամբողջ զօրու-թիւնն է տասերեք զօրաժին գործող վիճակի մէջ եւ տասերկու կիսաբժին ալ պահեստի։ Այս վերջինները հաւասար են վեց ուրիշ զօրաբաժիններու, որպէս ընդհանրէ կայ տասերրորդ զօրաբաժին՝ որոշ ինքն իւրաքանչիւրը 15,000 հոգիէն, գրեթէ երեք հարիւր հազար պատերազ-միկներ։ Այդ թիւէն եթէ հանուին Բոբթ Արթուրի գտնուող երեսուն հազար հոգին, Մանչուրիոյ համար տրամադրելի կը մնայ երկու հարիւր եօթանասուն հազար զին-ուոր։ Ռուսական ինը զօրաբանակներն ալ այդ թիւին կը հասնին, եթէ առանձա-գոյն հաշուով երեսուն հազար հոգի հաշ-ուած իւրաքանչիւր զօրաբանակը։ Ու-րեմն երկու բանակները զիրար կը հաւա-սարակշռեն, և ուրիշ հաւասարակշռու-թիւնը ոչ ատեն կը խանգարի, երբ Ռուսերը հեռացնեն եւրոպական Ռուսա-խոյին զինուորներ ատեան։ Նշանակու-թիւն մը չունի այն լուրը թէ քառասուն հազար ճապոնական նոր զինուորներ Շա-Հո ժամանած ըլլան։ Անշուշտ տարկա-շրժում մըն է որ կը կատարուի՝ վերջին ճակատամարտերուն առաջ բերած կո-րուստներուն տեղը լրացնելու համար։ Տարօրինակ բան մը պիտի ըլլայ եթէ այդ լրացման գործողութիւնը Ռուսերը ճա-պոնէն աւելի նուազ փութով կատա-րեն։ Պէտք է յիշել այս առթիւ թէ Սա-պերիոյ եւ Մանչուրիոյ նահանգին ռուսա-կան պահեստ վաշտերը բազմաթիւ զին-ուորներ ունին եւրոպական Ռուսիայէն զրկուած։ Օտեսայի լրագիրները կ'ըսեն թէ ատանցմէ քանի հազար հոգի ճամբայ ելած են դէպի Մարգոյն Արեւելք՝ Ցրդ զօրաբանակէն անմիջապէս առաջ։ Նաեւ թէ անդրսիպերիական երկաթուղին, օ-գտակն իր տասերկու կառաքարերով, երբ հարկ ըլլայ, կրնայ օրական քանի մը հ.զար զինուոր փոխադրել։ (Թան)

— Մաթին հեռաւոր հեռագիրը տա-ցած է Բեռլինոյ մէջ իր թղթակցէն,— «Բաւական անձկութեամբ կը սպասենք ժամանմանը նոյեմ. 3ի Բուսանին որ Մրքաստոյն ատն է եւ միանգամայն Նի-քոլա կայսր գահակալութեան տասնե-րորդ տարեդարձ։ Բոբթ–Արթուրէն առ-նուած տխուր լուրերը և այդ տեղին շրջրջը կատարուած ճակատամարտերուն մասնաւորութիւնը երկիւղ կ'ազդեն թէ ճա-պոնները որոշած են անպատճառ իրենց հաշիւը կարգադրել դիւցազն Շթաբել զօ-բաւարին հետ։ Ուրեմն երկու օր ատն պիտի ունենանք, հինգշաբթի եւ ուրբաթ որ Բազմի Աստուածածնայ ատն է։ Ա-տանցմէ հաքը կայրը վարչաւոր պիտի երթայ՝ ալքէ անցընելու Մարգոյն Ա-րեւելք ուղեւորելիք զինուորները։ յետոյ Զարսքոյէ Սէլօ պիտի դասնայ։ վասն զի ավարտանին հակառակ. կայսրը ձիաբը Բեռլինոյ պիտի չմնայ, եւ արդէն Զարսքոյէ Սէլոյի պալատն մէջ ձեր ուան պատրաստութիւնները բներ ատած է։ Հան պիտի ընդունի Ալեքսիէվ ծովա-կալը, որ ատանք արտաքին գործոց նա-խարար Լամսդորֆի կամքն իրեւ յայտար-դը ցոյց կատան, ինչ որ բոլորովին սխալ է։ Կ'երեւայ թէ Ալեքսիէվ ծովակալը Կսվկասի կուսակալ պիտի կարգուի փա-խանակ Կուլիցինի։ Իշխանին՝ որուն կինը չուզեր Թիֆլիս դառնալ իր ամուսնոյն հետ դառնալէն ի վեր։ Մանչուրիոյ մէջ երկու Թեւերուն եւ կեդրոնին վրայ միչտ ընդհարումներ կը կատարուին։ Հիմա կ'երեւայ թէ այդ յառաջապահ կուիւնե-բուն նախաձեռնութիւնը ճապոնները ստանցած են։ Բանի մը օր առաջ հեռագրե-ցի թէ Օնամա մարշալին կողմէ ուղ-ուած եօթանասուն հազար զինուորներ կը համախմբուին ճապոնական եղերքնե-բուն վրայ՝ մօտ օրէն ճամբայ ելլելու համար։ Փոխադրատուները արդէն գործի ալսեր են, սակայն անշուշտ Վլատիվոս-թոքի ռուս նաւատորմին ալ անգործ պիտի չմնայ։ Բանի մը օրէն այդ կողմէն զգայացնց լուրեր պիտի առնենք։ Ռու-սական այդ նաւատորմիղը, բոլորովին նո-րոգուած, քառասունրեք ժամէն պատ-բաստ է բաց ծովը ելլելու. այն եղանա-կը, որով ծովային նախարարութեան կա-րեւոր պաշտօնեայ մը այդ լուրը ինձի հա-ղորդեց, կարծեցնել կուտայ թէ արդէն իսկ ճամբայ ելած ըլլալու է։ Պոկարիր լրատուարակը ցոյս անդամ միացած է Կրոմ պոյ ու Ռուսիայի՝ Ռուրիկի յայտարդելով, վնասուած նաւերու Ընդհանրօրէն փոխա-ռնցան։ Դիտաղդարար նաւատորմիղը չկրց-ցաւ վերջին գաղել իր կորսնցուցած ա-բգաշինութիւնը, վասն զի ռուսական յատուորակները ալ եւս չունին այն 22 մղոնի արագութիւնը, որով չէին բռնուեր։ Այսուհանդերձ նոր արշաւանքը բուսական չփոթութիւն պիտի պատճառէ ճապոնական զօրահանութեան եւ կարելի է թէսկ ծո-վակալը պիտի հարկադրէ թաւլնել Բոբթ–Արթուրի պաշարման գիծը։ Մինչ կողմէ կրնամ ձեզ ծանուցնել թէ ոչ ոք կը ըս-պասէ թէ Պալթիկի ռուսական նաւատա-ժինը կարենայ ժամանակին հասնիլ Բոբթ–Արթուրի առնելու, նոյն իսկ ճամբայ ելած օրն իսկ լուսալի չէր նկատուեր։ Այդ նա-ւատաժինը դեպ ի Վ. ատիվոսթոք կ'եր-թայ՝ ծանր, բայց ապահով կերպով։ Եթէ ճախողուած մը չպատահի, ռուսուցանա-լին ատն հան պիտի հասնի ոյրինքն մար-տին։ Հան պիտի գանէ խորունկ ուսգան-ներ եւ ամէն տեսակ իրեղէններ, երբ հարկ ըլլայ կոած մի.սները նորոգելու։ Բարձրագոյն շրջանակ երեսս մէկ այդ միակ ճնչարար լոյսը ուրէն Պալթիկի նաւատա-ժին վրայ։»

— Նոյն թղթակիցը նաեւ կը հեռագ-րէ.— «Նիքոլա կայսրը, այսօր, Բեռլինոյ պարկ ժամանեց իր գահակալութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ թագա-նի եկեղեցիին մէջ կատարուած արարո-զութեանց ներկայ գտնուելու։ Հանդէսին մը.զմութիւն նը ունքան ուրախ։ Թիւն չէր արտայայտեր։ Բեռլինոյ մէջ ծանու-ցումներ կը բաշխուին՝ զգուցանող թէ Բոբթ–Արթուրի մէջ ճապոնները յարձա-կումները եռ.ս.ս.ն.ն.ն։ Ասոնցմէ է ը-սել թէ այսօր եթէ ունենայ լուր մը առնուած ըլլար, անշուշտ պիտի չմտա-բակուէր։ Ե.էկ, իրաւագիտական վար-ժարանին հասատան յորելեանին առթիւ, ելմատան նախարար Պ. Քոքովցով ճառ մը արտասանեց, հռչակելով Ռուսիոյ ելեմտաւորքին խիստ լաւ վիճակը։ Ցայ-տարարեց թէ կայս. պանքային նկուղնե-բուն մէջ մէկ միլիարտ ոսկեդրամ կայ։ Նախարարը յարեց թէ ճապոնի մէջ փո-խառութիւնը ձեռք բերուած դրամները ապառած են եւ թէ Անգլիոյ եւ Ամերի-կայի կողմէ ձեռքի տակէ եղած նպատա-նեցով է որ պատերազմը կը շարունակ-ուի։»

ՃԱՊՈՆԻ ՄԷՋ

Միքասոյին տօնը. — Դիւանագիտական մարմինը.—Կայս ճառ մը.— Պէկինիֆալի դեսպանին պատասխանը.— Զօրանանդես մը։

Լոնտոն 4 Նոյեմ.— Թայմզ հեռաւոր հեռագիրը ստացած է Թոքիոյի իր թղթակցէն.—«Ճապոնի կայսրը, իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, սեղան մը տուաւ։ Միքասան ճան մը արտասանելով, խօս-քը դեսպանական մասնոյն ուղղելով ըսաւ.

«Մեզի համար մեծ հաճոյք մըն է բարի զգալուստ մաղթել օտար ներկայա-ցուցիչներուն, դեսպաններուն, պաշ-տօնատարներուն եւ երեսելի անձնաւո-րութեանց՝ զոնոք հիւրընկալելով։ Կը ցաւիմ թէ տակա ին ժամանակը հնատ չէ խաղաղութիւնը վերահաստատելու Մարգոյ՝ Արեւելքի մէջ, ինչ որ մեր իղձը պիտի իրականանէ։ Բաւական կը պարտինք կենացը այն վենատանեանուն որոնք իրենց ոյժանաւոր ներկայացու-ցիչները ուղարկեցին հոս։ Նաեւ անկեղծօրէն կը բաղձանք որ այս կայսրութիւնը նոյն պեսութեանց միացնող բարեկամական կապերը աւելի ամրանդուին։»

Պէյնիքոյի դեսպան Պոռոն տ'Անտ-բան Լրեւ երեցագոյնը դեսպանական մարմնոյն, պատասխանեց կայս. ճառին։ Շնորհաւորեց Միքասան եւ ցաւ յայտնեց պատերազմը չարունակելուն համար։ Ցեա ոյ դեսպանը յարեց.

«Դարձեալ մեր մաղթանքները կ'ը-ենենք խաղաղութեան համար։ Անկեղ-ծորէն կը մաղթենք, մանաւանդ անոր համար որ խորին յուզմամբ կը տեսնենք եղած կատաղութիւնը. ոգաւոր ընտանիք-ները եւ երկու բանակներուն մէջ հա-զարաւոր զոհերը որոնք կը կուտուին եւ իրենց արիւնը կը թափուն փոխուն քաղաք-թեամբ մը եւ անյողթելի դիւցազնու-թեամբ մը։»

— Ճապոն այսօր տօնի մէջ է. Միքա-սային ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Բոլոր քաղաքները դրօշազարդուած են եւ երկրաբիրական զանազան արտայայտու-թիւններ եւ արարողութիւններ կատար-ուեցան։ Թոքիոյի մէջ կայսրը աչքէ ան-ցուց անձնապահ զօրաժինը՝ Ագնեամա դաշտին մէջ, ուր այս առաւ կանուխ զինուորները սկսած չէին ժամանել։ կայսրը քաղաքին մէջէն անցաւ չքեղ կարմիր կառքով մը։ Ժամ 8ին պալատէն մեկնելով մէկ ժամն զօրահանդէսի դաշ-տը հասաւ։ Այդ հանդէսին մասնակցող զինուորները էր բազկանային հեռաւոր-ներաւ երեք գունդերէ եւ հեծելազունդի մը ընդ ամէնը ութ հազար հոգի՝ վա-ռուսն թնդանօթով։

ԲՈՐԹ – ԱՐԹՈՒՐ

Ընդհանուր յարձակումը.— Զինուորական գործողութիւնները.—Նոր թնդանօթներ.— Նոր զրաւումներ։

Բարիզ, 4 Նոյեմ.— Զե–Ֆուէն հե-ռեւեալը կը հեռագրեն.—«Երէկ իրիկուն Տալնիէն չինական ոգեւոր ռազմա-լուրերու նայելով, Բոբթ–Արթուրի յարձակումը սկսեր է հոկտ. 2ին։ բուռն ուժգնութեամբ մը, թէ այդ թաւա-կանէն ի վեր հաբանական հեռեւակները սատմանաբար կը յարձանան եւ թէ Երլանկշանի մէկ դիրքը, որ ռուսական պաշտպանութեան գլխին մէկ մասը կը կազմէ, ամրցներէն շատ հեռուն դէպ ի առաջ, քանի մը անգամ առնուելէ ու նաս արուելէ ետքը, վերջնական կերպով ճապոնցիներուն ձեռքը անցեր է։ Բնդհան-նուր յարձակումը հոկտ. 30ին պիտի կա-տարուէր։ Ռուսական ինքնատաքանին մէջ յայտարարուեցաւ թէ դրական լուր մը չկայ, սակայն կը կարծուի թէ այս մէջտեղս կը կատարուի յարձակումը։ Ճապոնի հիւպատասը յայտարարեց թէ հոկտ. 26էն ի վեր կատարի ճակատա-մարտ մը կը կատարուի Բոբթ–Արթուրի արեւելեան կողմը, սակայն արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։ Ճապոնները շատ կը փափաքին Բոբթ–Արթուրը գրաւելու Մրքաստոյն ծննդեան տարեդարձին առ-թիւ, բայց հաւանական չերեւար որ այդ փափաքը իրագործուի։»

Լոնտոն.—Բոբթ–Արթուրի առջեւ գրան-նուած ճապոնական բանակաղէն հեռաւ-եալը կը հեռագրեն.—Ճապոնները հիմա կրնան ձեռնարկել վերջնական գործողու-թեանց՝ գրաւելու արեւելեան մասուս-թեանց բլուրներուն շղթան եւ ձեռք ան-ցընելու ռուսերուս եւ ռազմամթերքնե-բու մթերանոցը։ Ճապոնները ատարեցին խաչոր թնդանօթներու գործադրումը։ Հոկտ. 29ի գիշերը բոլոր պահեստները լուսա-լոցան։ Պատնէշներ չինուած են արեւել-եան ամբութեանց բլուրներուն դիմացը՝ Ֆիքսանի եւ Ուրկուանկի հարաւային կողմը զրոս ճապոնները Շուշան կը լոր-ջորեն։ Հոկտ. 30ի առաւն ուժգնա-ծութիւն մը կատարուեցաւ եւ կէսօրին համար ալ հեռեւակներու յարձակումներ սատաշրուսս էին երկու Ուրկուանկնե-բուն դէմ, որ Պա–Ժու–Սա՛ի եւ Ֆիքս-ատի արեւելեան կողմը բլուր մը է, նաեւ Ֆիքսատի երեք ամրցներուն դէմ։ Զինուորներուն մէջ մեծ յուզում մը կը տիրէր, որովհետեւ կարծուած էին թէ լոյ-ջորութեան հեռեւանքը պիտի ըլլար ասա-ռաջ հանդիսանալ եւ թէ Երլանկշանի մէջ ամրցներէն շատ հեռուն դէպ ի առաջ, քանի մը անգամ առնուելէ ու նաս արուելէ ետքը, վերջնական կերպով ճապոնցիներուն ձեռքը անցեր է։ Բնդհան-նուր յարձակումը հոկտ. 30ին պիտի կա-տարուէր։ Ռուսական ինքնատաքանին մէջ յայտարարուեցաւ թէ դրական լուր մը չկայ, սակայն կը կարծուի թէ այս մէջտեղս կը կատարուի յարձակումը։ Ճապոնի հիւպատասը յայտարարեց թէ հոկտ. 26էն ի վեր կատարի ճակատա-մարտ մը կը կատարուի Բոբթ–Արթուրի արեւելեան կողմը, սակայն արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։ Ճապոնները շատ կը փափաքին Բոբթ–Արթուրը գրաւելու Մրքաստոյն ծննդեան տարեդարձին առ-թիւ, բայց հաւանական չերեւար որ այդ փափաքը իրագործուի։»

Լոնտոն.—Բոբթ–Արթուրի առջեւ գրան-նուած ճապոնական բանակաղէն հեռաւ-եալը կը հեռագրեն.—Ճապոնները հիմա կրնան ձեռնարկել վերջնական գործողու-թեանց՝ գրաւելու արեւելեան մասուս-թեանց բլուրներուն շղթան եւ ձեռք ան-ցընելու ռուսերուս եւ ռազմամթերքնե-բու մթերանոցը։ Ճապոնները ատարեցին խաչոր թնդանօթներու գործադրումը։ Հոկտ. 29ի գիշերը բոլոր պահեստները լուսա-լոցան։ Պատնէշներ չինուած են արեւել-եան ամբութեանց բլուրներուն դիմացը՝ Ֆիքսանի եւ Ուրկուանկի հարաւային կողմը զրոս ճապոնները Շուշան կը լոր-ջորեն։ Հոկտ. 30ի առաւն ուժգնա-ծութիւն մը կատարուեցաւ եւ կէսօրին համար ալ հեռեւակներու յարձակումներ սատաշրուսս էին երկու Ուրկուանկնե-բուն դէմ, որ Պա–Ժու–Սա՛ի եւ Ֆիքս-ատի արեւելեան կողմը բլուր մը է, նաեւ Ֆիքսատի երեք ամրցներուն դէմ։ Զինուորներուն մէջ մեծ յուզում մը կը տիրէր, որովհետեւ կարծուած էին թէ լոյ-ջորութեան հեռեւանքը պիտի ըլլար ս

ԱՆԳԼԻԱ

Երեսփոխանական ընտրութիւն մը. — Պ. Պալֆուրի հիւանդութիւնը։

Լոնտոն, 4 Նոյեմ.—Հանգուցեալ Սըր Ուիլէմ Հարքորթի թափուր տեղուն երեսփոխանական ընտրութիւնը կատարուեցաւ երէկ, Ուէսթ Մընթմութշիրի մէջ, Կալլէսի երկրին խիստ ճարտարգործական քաղաքներէն մէկը։ Ընտրական պայքարը մղուեցաւ գործաւորական թեկնածուի մը եւ Զէմպլէնեան ընտրելի մը միջեւ, որուն յետոյ մրցան պահպանողականներ։ Պ. Զէմպլէնի կատարած բրօքականը ազդեցութիւն մը գործած ըլլալու է պղպատի ճարտարարուեստի գործաւորներուն վրայ, որոնք բազմաթիւ են ընտրական այդ շրջանակին մէջ, ուր անգլիական եւ ամերիկեան մրցումէն կ'ազդուին։ Սըր Ուիլէմ Հարքորթի լոյսերը, Պ. Ռիչարտս, պարզ գործաւոր մը, 4635 ձայնի մեծամասնութեամբ ընտրեցաւ, մինչ Սըր Ուիլէմ Հարքորթ 3575 քուէ ունի չտած էր 1900ին։

—Նախարարապետ Պ. Պալֆուր ձախ որունքին մէկ երակին բորբոքումին պատճառ անկողնի կը ծառայէ։ Թոյլ կ'ըսէ թէ նախարարապետը երեք շաբաթ անհնարին դարձեր չպիտի ելլէ։ Հետեւաբար չպիտի կրնայ ուսնդրական ճառը արտասանել Լորտ-Քանսլերատի հոգեբոյթին մէջ։ Նախարարաց Խորհուրդը, երէկ, Պ. Պալֆուրի բնակարանը գումարուեցաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Մի-թէ մի՞թէ ասիճան արուեցաւ անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան տրամագրութեանց դիւանին միւմէնիզ Բէյմիւրեան Ցարութիւն էֆ.ի։ Սանիէ ասիճան՝ Սպասնա գիւղասէրին միւսիր Վէհիի պէյի։ Մալիսէի ասիճան՝ Կէօնանի գայմագամի փոխանորդ Ֆոիզ պէյի եւ Տիրպէքիրի նահանգին Սիլվան գաւառակին գայմագամ Ապիւլռահմէ Մանսուր պէյի։

—Պրուսայի նահանգին Կէօնան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միտհաթի գայմագամ Մէմտուհ պէյ։ Տրապիզոնի նահանգին Ֆաթսէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պոզդըրի նախկին գայմագամ Մէհմէտ պէյ։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուոյ նշան արուեցաւ Սաարթիայի կառավարիչ Հիւսնի պէյի եւ Բէյօղլէնէի ռումանական զօրամասին հրամանատար Նասիւլէ զօրավարին։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գանիայի երկաթուղիի կայարանի պետ Աֆքէրեան Ատթուան էֆ.ի։

—Իմիթազի սակի չգտրամ՝ Այաշի նահանգին ազգիէրատ Բէյմալ պէյի։

ԲԱՄԱՋԱՆ.—Լաւնոյ մահիկը երէկ իրիկուն չեռանուեցաւ, ուստի Շաբան ամսուան երեսուն օրը այսօր պիտի լրանայ եւ վաղը, չորքշաբթի, պիտի սկսի Բամազան ամիսը։

—Կայս. Պալատան ամբարանոցէն իւղ, բրինձ, շաքար եւն. բաշխուեցան աղքատներու։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Բամազան ամսուն իֆթարի յատուկ ուտելիքներ եւ անուշեղէններ արուին բոլոր զինուորներուն։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Կ. Պոլիս գտնուող բոլոր զինուորները, Բամազանի առաջին գիշերէն սկսելով, ամէն գիշեր կարգաւ իֆթար ընեն կայս. Պալատան մօտ պատրաստուած չէնքի մը մէջ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարձրագոյն յանձնաժողովը որոշեց որ Սէլանիկի, Մանաստիրի եւ Դեսալոնիի նահանգներուն մէջ կատարուած գանձումներու եւ ըլլալիք նախքերու հաշուեցոյցերը ազիֆէրատներու կողմէ հաղորդուին Բաւմէլիի նահանգ ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի, եւ այս վերջինի կողմէ արուելիք տրամաբութեան վրայ կատարուին վճռաբանութիւնները։ Ընդհանուր քննիչը այդ հաշուեցոյցերուն գումարները պիտի հաղորդէ ելմտական բարձրագոյն յանձնաժողովին։

ՊԷՐՈՒԹի մէջ մեծ հանդէսով կարդացուեր է նահանգին կենտրոնական Մալիէ փաշայի չնորհուած Վէզիրութեան ասիճանին կայս. Մէնշուրը։

ՄԱՀԼԻՒ, ԿԱՂՈՒԱԾՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդը հետեւեալ որոշումները ասաւ որոնք վաւերացած են կայս. Իրատէով.—Ինչպէս լսուած է. Թաղի մը ու գիւղի մը իմամը ու մուխթարը եւ ալիսլամ թաղի մը ու գիւղի մը քահանան, խոսքը կամ մուխթարը պարտաւոր են այդ շրջանակներուն մէջ առանց ժամանգաւորի մեռնողներուն համար իլմուխարէթ մը տալ մարդահամարի վարչութեան, որպէս զի մահիւլ մնացած չենքերու եւ հողերու մասին ժամանակին տեղեկութիւն առնուելով, տէրութեան գանձուն իրաւունքները պահպանուին։ Սակայն վերջը այդ իլմուխարէթները երկու օրինակ պիտի պատրաստուին եւ առանց մէկը պիտի նշանակուին իրենց շրջանակներուն մէջ վաճառելու ունեցած չէնքերուն եւ հողերուն տեղը ու տեսակը։ Այդ իլմուխարէթներուն մէկ օրինակը Թափուի վարչութեան պիտի տրուի։ Նկատելով որ իլմուխարէթներուն, կրօնականներուն եւ մուխթարներուն պատրաստութիւնն է տրամադրել իրենց շրջանակներուն մէջ անժառանգ մեռնող անձի մը ունեցած չէնքերը ու կալուածները, ուստի այդ տարիներ հարկ չկայ անոնց «իխպարիէ» տալ։ Միայն թէ երբ այն կարգի չէնքերը ու կալուածները որոնք տակաւին «ինթիքալ» եղած չեն վաճառելու վրայ, կամ ժառանգորդներուն երեւան հանուիլը անկարելի ըլլալով արձանագրութիւններէն կարելի չըլլար բան մը երեւան հանել, և կամ ուրիշ անձերու ձեռքը կը գտնուին, երեւան հանուին, իսայ տարար ո՛վ որ ըլլայ, մանիւլ մնացած վարդ կալուածներու համար սահմանուած քանակութեան՝ «իխպարիէ» պիտի տրուի։ Այդ «իխպարիէ»ներն ալ ապէս պիտի արուին։—Եւ մահիւլ մնացած չէնքը կամ հողը ուրիշի մը կողմէ գրաւուած է, «իխպարիէ»ն հարիւրին տասը պիտի ըլլայ, իսկ հակառակ պարագային, մինչեւ հողը դրաւ արժէք ունեցողներուն համար հարիւրին տասը, հաղարէն տասը հաղար՝ հարիւրին հինգ եւ անկէ վեր ալ հարիւրին երկու։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Շուէյտ-Նորվէկիոյ, Սպանիոյ եւ Ռումանիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեր-Եպորքսսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Պուլկարական գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ պատկան Խորհուրդին նախագահին հետ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Մանասդիրի գաւառական Թերթը կը ծանուցանէ թէ հոկտ. 13ին տեղեկութիւն առնուեր է որ Քէսրիէ գաւառակին Սաթաթիէ գիւղին մէջ աւազակներու խումբ մը կայ։ Քանիմէթ գիւղախումբին կեդրոնը գտնուող զինուորական ջոկատի մը հրամանատարը, հարիւրապետ Արիֆ աղա իմանալով իր զինուորներուն նոյն օրը այդ տեղը գացեր է։ Աւազակներուն ասոնքութը գիւղէն դուրս կը գտնուէին եւ հոգին ալ գիւղին մէջ ասուն մը ապաստանած էին։ Ընդհարում մը կատարուելով ասոնք ապաստանած աւազակները իրենց զէնքերով ձերբակալուեր են՝ մէկը վիրաւորուած։ Գիւղէն դուրս գտնուողները փախեր են։ Ձերբակալուածները Քէսրիէ գաւառակին կեդրոնը տարուելով, հարցաքննուեր են։ հաստատուեր է թէ ասանք Ժամա անուն անձի մը հրամանատարութեանը տակ գտնուող յոն աւազակներու խումբի մը կը պատկանին։ Փախչողներէն ալ վիրաւորուածներ կան, վասն զի անոնց գացած ճամբուն վրայ արեան հետքեր կան։

ՇԱՐԺՈՒՆ ՓՈՒՌԵՐ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Եւրոպայէն զինուորական շարժուն փուռ մը բերուեցաւ եւ պատրաստուած հացերը Կայս. Պալատ մատուցուեցան։ Այդ փուռը որ ամէնէն բարձր ու դժուարամատչելի տեղերն անգամ կրնայ հասնիլ, անիւներու վրայ հաստատուած է կառքի ձեւով եւ կէս ժամուան մէջ 120 հաց կրնայ պատրաստել։ Գինը 3-400 սակի է։ Առանձ բոլոր զօրաբանակներու մէջ պիտի գործածուին։

ԿՈՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց մակերեւ մնացած ասուն մը յատկացնել Սոֆիայի հանգուցեալ գրիմեր Ալի Ֆէրբուս պէյի ընտանիքին։

ԱԾՈՒԽԻ ՀԱՆՔ.— Վանէն կը գրեն թէ Շատախի մօտ ածուխի հանք մը գտնուեր է, ուր ճարտարագէտ մը պիտի ղրկուի՝ չահագործման մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու։

ԳԱՐԱՔԵՕՑԻ կամուրջին վերանորոգութեան համար վերջերս Քորֆանոս եւ Ալէքս Լամպրինոս անուն անձերուն կողմէ ալ դիմում եղած է, ուսիի ուժան գին մը առաջարկելով։

ԱՆԱԴՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդը նկատելով որ Եւրոպայէն օսմ. երկիրները բերուած անագները ընդհանրապէս հարիւրին 92.ուկէա–95 համեմատութեամբ կապար կը պարունակեն, եւ նկատելով որ կերակուրի պղինձ ամանները անագուելուս ատթիւ այդ տեսակ խառնուրդ անագները առաջնութեան կը վնասեն, որոշեց որ կապարով խառն այս կարգի անագներու ներածումը բոլորովին արգիլուի եւ այդ մասին միւս մեծ ուշադրութիւն կատարուի։

ՍՈՖԻԱՅԻ վճռաբեկ տեսանը, կ'ըսէ Մոնիդէօն հաստատեց այն վիճը որով Միչէլ Սթավրէվ անուն չարագործը տասնրինգ տարուան տաժանակիր ալեւտուութեան դատապարտուած է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ ժանտախտ վարակուած երկու անձերուն վիճակը գոհացուցիչ է եւ նոր դէպք չէ պատահած։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԻՆ Պէրութ ժամանած Ասուան չոգենաւին մէջ ժանտախտ վարակուող մարդ մը գտնուելուն համար, այդ անձը Պէրութի մաքրանոցը ղրկուեր եւ չոգենաւն ալ, առանց ցամաքի հետ յարաբերութեան մանելու, Աղեքսանդրիա վերադարձուեր է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Հոկտ. 18էն 25 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 233, որոնց 2ը՝ հարսնիքէ, 2ը՝ կեղծամէկէ, 14ը ծաղկախտէ, 8ը՝ թիֆոյէ, 9ը՝ չէչղական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ մնացեալներն ալ զանազան խաբերէ։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նահանգին մէջ պաճարխոը մարակէ ըլլալով, ներքին գործոց նախարարութենէն հեռագրով խնդրուած է անանաբոյժեր ղրկել տժամարար։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Կուրկուս ասնուն 1920 թանոց չոգենաւ մը որ ցորեն բեռցած կ. Պոլիս կուգար, առջի օրը Էրէյլիի առջեւ խրեր է փոթորիկին հետեւանքով։ Նաւաձիգ չոգենաւեր ղրկուեցան, դայն ազատելու համար։

—Մարսիլիայէն Տէպէ Աղա ժամանող Հանգի Ֆրէսքնէ չոգենաւը անցեալ չաբաթ փոթորկին մօտ խրեր, բայց յետոյ ազատուեր է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նպատակ Ցանձնաժողովը իր շաբաթական նիստը գումարեց այս առաւօտ, Դալմաթոյ Խան դրատանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ անդամներն էին՝ Եղուարդ էֆ. Դարագիոզեան, Բարթող էֆ. Թէլեան, Սիմոն էֆ. Դալսէրլեան եւ Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրեան։ Ցանձնաժողովը զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած գրենական եւ դրամական խնդիրներով՝ ի մասին նպատակալի վարժարանները։ Ժամ 6 ուկէսին, Ս. Պատրիարքը Պատրիարքարանն գնաց՝ նախագահելու Կրօնական Ժողովի նիստին։

—Ս. Կաթողիկոսին երէկ այցելութիւն տուին Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան եւ Պատրիարքարանի դիւանապետ Բարթող էֆ. Թէլեան։

*** Ս. Կաթողիկոսը երէկ փ խաղաթղթի հեռագրով մը չնորհակալութիւն յայտնեց եւ օրհնեց՝ Պղտատի ծանօթ վաճառականներէն Յակոբ էֆ. Դալսէմեանը, որ հեռագրով մը չնորհաւորած էր Ն. Ս. Օծութիւնը, կայս. չնորհաց արժանացած ըլլալուն համար։

—Մարեւեր յոյն ազգէկ մը երէկ Պատրիարքարան դիմելով, ընդունեց Հայ. Եկեղեցին, հայ երիտասարդի մը հետ ամուսնանալու համար։

— Կիւմիւշեան հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ.ի կտակին վերաբերեալ ձեւակերպութիւնները աւարտած ըլլալով, ծանուցուեցաւ թէ ի մասոյ նոյն կտակը գործադրութեան պիտի դրուի։ Արդ, նոյն կտակին գործադրութեան յատկացուած կալուածներու մասակարարութիւնը եւ իւրաքանչիւր կտակեալ հասատաութեան գոյացած տարեկան հասոյթին իրեն որոշեալ բաժինը յատկացնելու պարագան յատուկ մարմնոյ մը հսկողութեան պէտք ունենալով, փոխանակ կանոնաւոր մարմին մը կազմելու, այս պաշտօնը պիտի յանձնուի Բերայի կալուածոց հոգաբարձութեան։

— Խառն Ժողովը վաղը հրաւիրուած է նիստ գումարելու։

— Ս.Երդերէն կը գրեն մայ հոկտ. 9 թուականով.—«Մուսթարական խնդիրքը շարունակուի։ Իսարէթ-Ժողովին վճռով նախապէս արուած վճռին տրամադրութեան համեմատ, մուխթար Մելքան կամ անոր երեսփոխանները (70 հոգի) պիտի վճարէին խրատած 5300 ղ.ը։ Հետեւապէս, մուխթարն ընտրողներէն ամանք իրենց բաժին ինկած 160 ղրուշը վճարեցին կամ կը վճարեն։ Ասկէ զատ, ուրիշ երեք մուխթարներու հաւելուներ ալ կան կարգադրելիք։

«Այս կէսը չեշտելէ յետոյ, քիչ մը ալ խօսինք ամուսնական դեղամիջոցներուն վրայ։ Առանց շատ հեռուները երթալու, հարեւանցի ակնարկով մը կը տեսնենք որ մէկ-քանի ազգայիններ զոյգ զոյգ կեցիկ կը պահեն։ Ճամանիկի քահանան, հակառակ լրագրական տնքան ը նդառաջութեանց, երեցկնոջ հաղորդուած հարիւ կնքած՝ նոր կին ուզելու կը ձգտի չկրնալով ասնիլ այրիութեան լուծը։ Ուրիշ երկու հոգի ալ իրենց կիները կ'արձակեն եւ անոնց փոխարէն նորեր կը բերեն։ Վերջապէս այս օրինակ շարք ը գայթակղեցուցիչ եղելութիւններ կը պատմուին գեղ գեղ՝ բերնէ բերան՝ միմասուկ ժողովուրդին բարեպաշտիկ զգացումները վիրաւորելով։»

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Սահակ էֆ. Խաճեան որ ներկայ տարւոյ հացագրի համար ցարդ 1192կէս ղրշ. հանգանակած եւ յանձնած էր Գրասենեակս, այս անգամ եւս 272ուկէս ղրշ. հանգանակած է հետեւեալ բարեսէր անձերէ, որով 1904 տարւոյ համար հացագրի փոխարէն ըրած հանգանակութեանց ընդհանուր գումարը կը հասնի 1465 ղրշ.ի։ Տիկին Աննա Ֆրէնկեան 47ուկէա, Տիկին Դէղեցիկ Ս. Պողոսեան 10, Տէրք՝ Արշակ Մանուկեան, Տաքթ. Բարսեղ Սեւեան (Տիվրիկ) Յարութիւն Սեւեան (Տիվրիկ) Պողոս Պեռբսեան, Սինեմ Պոլսեան 20ական, Աբէլն Թէրզեան, Եղուպ Գ. Եղուպեան, Մանուկ Ալէմեան, Միհրան Հալեան, Միհրան Գրամաճեան, Պետրոս Ֆրէնկեան, Ռուբէն Գրամաղիլեան 10ական։ Խաչիկ Դուլթեան, Կիւրեղ Զ. Երէնկեան, Մանուկ Կրմիկեան, Մելքոն Պողոսեան, Յ. Կ. Ոմն, Պետրոս Մանիկեան, Սիմոն Տօլմայեան 5ական։ Նախորդէն՝ 1192ուկէա, ընդհ. գումար 1465 ղրուշ։ (Կնքի)

ՇԱՐԱՒԵՐԱԿԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու թէ մեր հրապարակին վրայ վաճառականական ասուն մը հաստատած եմ, ֆրանսական և անգլիական ասուր ծախելու համար։

Իմ յառաջացած տարիքս բերմամբ, իմ վաճառատան անօրէն կարգած եմ Տեար Գ. Համբարձումեանը, որ առեւտրական այդ ճիւղին վրայ մասնաւոր տեղեկութիւններ ունի։

1904 հոկտ. 1ին կնքուած պայմանագրութեամբ, իմ կողմէս եւ իր անուան, լիովին անձը արտօնուած է յանձնարարութիւններ կատարելու բոլոր թղթակցութիւնները, ամէն կարգի առեւտրական թուղթեր ստորագրելու, մինչեւ 100 սակի արժէքով, ամէնքն ալ ընդունելի։

Հաճեցէք, ամ'ր, նկատի առնել Պ. Գ. Համբարձումեանի ստորագրութիւնը եւ ընդունիլ մեր յարգանաց հաւատարիմ։

Ստորագրուած
ՄԱՆՈՒԿ ԱԴԱՄԵԱՆ
Պ. Գ. Համբարձումեան պիտի ստորագրէ
Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Այսօրուան Հեռագիրները

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ
ՆՈՐ ԱՄՐՈՑՆԵՐՈՒ ԴՐԱՒՈՒՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Նոյեմ.— Սբանտwors կ'իմանայ թէ Ճարոնները, գիշերը կատարուած կատաղի ճակատամարտերէ եռքը, գրաւեր են Բէյեուէնկ-Զանի, Իշ-Զանի և Վանկքիաշանի ամրոցները. նաեւ յաղթեր են Ռուսերը եւ մղել մինչեւ Լիաօ-Թէյանի ամրոցին մօտ։ Անգլիական Թերթը կը յարէ թէ ցամաքի կողմը ռուսական բոլոր ամրոցները ճարոնցիներուն ձեռքը կը գտնուին, թէ Նոյեմ. 2 ն ռմրաստ կոծութիւնը կը շարունակուէր եւ թէ Բորթ-Արթուրի բոլոր ամրոցները վնասուած են։

ՄՈՒԿԴԷՆԻ ՇՈՒՐՋ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը երէկուան թուականով հեռեռեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին.—«Մուսթլէթքի գիւղը, Շահօրաւէն մէկ քիլոմէթր դէպի հարաւ, մեր զինուորներուն կողմէ ալյոր ռմրակոծուեցաւ ու այրեցաւ. նաեւ ճարոնական պատէշներուն զրահները քանդուեցան։ Ճարոնները մեծամեծ կորուստներ ունեցած ըլլալու են»

—Բուրքթքին զօրավարը հեռեռեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսր.—«Նոյեմ. 5էն 6ի գիշերը Թշնամին յարձակեցաւ զօրագունդի մը դիրքին դէմ մեր աջ թեւին վրայ, բայց եռ մղուեցաւ։ Երկու բանակներուն միջեւ ռ եռ է ընդհարում չկատարուեցաւ Նոյեմ. 6ին։

ՁՕՐԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Կայս. Ուքազ մը կը հրամայէ զէնքի տակ կոչել Բեռերսպուրգի, Վարշաւայի, Բիւվի, Օռենբուրգի, Մոսկուայի, Բազանի, Կովկասի եւ Տօնի զինուորական շրջանակներուն պահեստի սպաները ու բժիշկները։

ԼՈՆՏՈՆ.— Այսօր Անգլիոյ նախարարաց Խորհուրդ մը գումարուեցաւ, որուն մասնակցեցան բոլոր նախարարները.

ԲԱՐԻԶ.— Տ'Օրթիշ հարիւրապետն եւ ուրիշ սպաներու դէմ բացուած դատին մէջ կառավարութեան պատասխանը չամբասանց զանոնք որվ չբռնուեցան զինուորական տեսանին միջոցաւ վճռովը։

—Ֆրանսական Երեսփ. ժողովին ատենապետ Պ. Պրիսոնի առաջարկուեցաւ դառ բանալ Պ. Սիվրթոնի դէմ։ Խնդիրը յղուեցաւ ժողովին դիւանին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 7 Նոյեմ.—Մաքեն կը ծանուցանէ թէ Հրի միջազգէզը քննելու պաշտօն ունեցող միջազգային յանձնաժողովին համար Անգլիոյ կողմէ անդամ կարգուած է Ֆիլիր ծովակալը եւ Ֆրանսայի կողմէ ալ Ֆուրնիէ ծովակալը։ Ռուս պատուիրակ Բեղնաքով ծովակալը մտերս Բարիզ պիտի ուղեւորի՝ Վիկոյէն եկած ռուս սպաներուն հետ։ Պ. Պ. Քլաս, Էլիս, Օթ եւ Շրամշէնքօ։ Մ. Նոհանգաց պատուիրակը դեռ անուանուած չէ, նաեւ այն հինգերորդ ծովակալը զոր նոր ծովակալները պիտի ընտրեն իրենց նախագահ։

ԹՈՒՆՈՒՍ.—Պէզերթա գտնուող ռուսական վեց թորփիլնաւերը իրենց պարէնաւորումը ստանալով, այսօր ճամբայ ելան դէպի Բոռ-Սալիա։

ԲԱՐԻԶ.—Պալթիկի ռուսական նաւատորմին խոշոր նաւերը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ադ անուան Ովկէանոսի եւ Բարեյոյսի ճամբով պիտի երթան, նաեւ զանազան տեղեր կենալով մինչեւ Մատակասքար պիտի ուղեւորին, ուր ածուխ պիտի առնեն։ Ռուս մարտանաւերը առաջին անգամ Բանտրեան կղզիները պիտի կենան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ մեծ ուրախութիւններ կատարուեր են՝ հաղթելու Նոմի զօրավարին բանակին վերջին յաղթութիւնները՝ Բորթ-Արթուրի դէմ։ Ճարոնի մէջ անմիջական կը նկատուի Բորթ-Արթուրի գրաւումը։

ՀՌՈՄ.—Սթէֆանի գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Զէ-Ֆուէն առնուած հեռագիրներու նայելով Բորթ-Արթուր դեռ երեք չաբաթ կրնայ դիմանալ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն Սեռիրեյ Նիւզի թէ ճարոնական իշխանութիւնները կ'ամբաստանեն Բորթ-Արթուրի ռուսական պահակազօրքը, ըսելով որ կը խաչանգեն եւ նոյն իսկ կը սպաննեն ձեռքերնին ինկած ճարոնցի վիրաւորները։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մանչուրիոյ ռուսական բանակը օրական վեց հազար նոր զինուոր կը ստանայ անդրսպերիական երկաթուղիով։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828-1929 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828-1829ԻՆ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ի վերջը հատուցեալ վնասներ	284	Միլիոն ֆրանք
1903ին գանձուած ապահովագին	25	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	22	Միլիոն »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ի վերջը հատուցեալ վնասներ	130	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	278	»
Դրամագլուխ և պահեստ	161 ½	» »
1903ին գանձուած ապահովագին	22	» »

Որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 —ինչ որ «Ինիոն»ի ապահովագրոյն կ'ընծայի հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԴՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԵՋ ԴՈՐՄՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԲԻՒՐ։

Արեւելքի համար մասնաւոր ապայցոյց գեղեցիկ գիներով։ Նպատակաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որպէս միւնիֆոնի ապահովագրողաց ՁԵՐԸ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՕՐՈՒՆ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՓԱՆՏԱՆ

27	Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն		20 – 50
Ընդհ. Տնօրէն		ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ	
Գլխ կենաց գիւղին		ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ	

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասած Քարթքեմ Օղլու։
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Նոյեմ.—Օսման մարէշալն բանակեցողէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական բանակը որ Շա-Հոյի ձախ եզերքին վրայ մղուած է, մտադիր չէ յարձակողական ձեւնարկել ռուսական բանակին դէմ եւ թէ պիտի բաւականանայ՝ դիտելով Ռուսերուն ընթացքը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ճանասանի թղթաւորը, Ֆրանց Եսէֆ կայսեր հետ տեսակցելէն եռքը. խիստ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական քննութիւնը, Հիւսիսային ծովի միջադէպին համար, Հըլի մէջ պիտի սկսի Նոյեմ. 14ին։

—Իս. Քէսէլն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի մէջ բուռն ճակատամարտեր կը կատարուին։ Թնդանօթներուն ձայնը քանի քիլոմէթր հեռուէն կ'լսուի։ Ճարոնները վերջերս քանի մը դիրքեր գրաւեցին։ Այդ ճակատամարտներէն եռքը, որոնք մեծամեծ կորուստներու պատճառ եղան, Էլլուէնբէյնի ամրոցը ճարոնները ձեռքը ինկաւ։ Ճակատամարտը կը շարունակէ։

Տե՛ս Դ. երես Բարմէլ Օրիոնթի գիներուն եւ քանակաց ծանուցումը։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 25 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գանսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	98	14
Ամէնէն բարձր գին	»	98	18
Ամէնէն վար գին	»	98	12
Բաւմէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	124	75
Ամէնէն բարձր գին	»	125	—
Ամէնէն վար գին	»	124	50

ԲԱՆՇՈՒՄ 26 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գանսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Ֆ.	98	18
Բաւմէլիի երկաթուղի	ֆր.	124	87
Նիքոլէի Թալերէ	»	98	31
Օսմանէք	»	—	—
Ռէյժի	»	16	—
Օսմ. Գանքա	»	—	—
Ցուռնական պանքա	»	422	—
Տէքրոզ	»	241	—
Ոսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4	05
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	»	6	05
» ժուլիանես	»	2	—
» պարտատոմսագիր	»	494	—
Քարաֆ Գ. Պոլսոյ	»	520	—
Թրանսվալ	»	20	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն Ա	»	293	—
» » » Բ	»	269	—
Լավրիոտ	»	59	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ	»	12	20
» պարտատոմսագիր «	»	540	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	83 ¾
» » » չէք	»	—	—
Գէրլին անտոկոս չէք	մարք	16	52
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	17	27
Անգլիական ոսկի	»	110	14
Բոլ էմբէրիոյ	»	19	20
Գրքմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	30
Մէճիտիէ	»	—	—
Բաւլի Ոսկեզրամ	Օ. Ո.	6	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Նոյեմբեր

Անգլիական Գանսոլիտէ		97	87
Միացեալ պարամ	բաց.	95	—
	գոց.	95	—
Օսմանեան Պանքա		12	63
Ռուսական 1888-1889		92	75
Հելլենական 5 %		46	75
» Մոնոբոլ		48	—
Գալիկական 1892		94	75
Էժիպտէն իւնիֆիէ		105	25
Ճարոնական %		72	75
Թրանսվալ		2	87
Փորթուգալ		1	43
Խանակագիր		25	30

ԲՈՒԻԶ, 7 Նոյեմբեր

Ծրանս. Թանգ 3 %		95	25
Միացեալ պարամ	բաց.	Ղրշ. 96	55
	գոց.	» 96	50
Օսմ. Գանս. Գանքա		Ֆր. 592	—
Օսմանէք		» —	—
Բաւմէլի երկաթուղի		» 127	—
Օսմ. մարքասուն		» 471	—
Օսմ Ռէյժի		» 366	—
Բիզոնիթէ Թիւրք 4 %		» 591	—
Քէյսի Լիսէ գուրոնը կարած		» 1446	—
Խաղալիան Ոսմանի		» 104	70
պանեական տրոտրէն		» 97	80
Աւստրիական		» 101	25
Թրանսվալ		» 99	25
Ռուսական 4

ՍԱՆԻ ՇՐԱԳՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) *մեծ մառաններէն*

վարաւոյց կայսերական բժշկական ժողովոյ տարայուծումը

1903 յունուար Շինար այցելեցին քէրառմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 չիչ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ չիչերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ՀՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՌՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ծաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ՌՈՒՆԷԻ, Պրոտի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարիճ քաղաքագիտութեան երդուեալ Լքիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒԻ, Ս. Բեդերսպուրգի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԵԼԻ եւ Օսէնայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Դրասեղեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՔԱՐԱՓԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Էթիքէթն եւ խցանի հաբսիլնեռուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 48 – 50

(ՍԱՀԱՌԱՆՔ ԻՐ)

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ

Դրամագլուխ եւ պահեստ

ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ տակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ

ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4

30 35 — 50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երեւեկ. 1904 հակ 25 (Ն.Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ - ԷՐԼԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 662

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մեկ.	12 30
Դալլէն խան		1 1
Զումբա		1 45
Արբգ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Թարման	ժմն.	3 13
	մկն.	3 28
Սիարօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալտա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու	ժմն. իրիկ.	6 20

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
	ժմն.	6 50
Էրէյլի	մկն.	8 50
Ալտա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 1
Սիարօվա		10 43
Թարման	ժմն.	11 7
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արբգ Էօրէն		12 24
Զումբա		1 —
Դալլէն խան		1 36
Գոնիա	ժմն. իրիկ.	2 5

ԺԻՆՈՒՐ CUNARD

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻ ՇՈՒՇԵՆԱՅԻՆ ԾԽՈՒ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանայ Լիվերպուլի եւ Գրեմիոյ միջեւ

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Թիւթոնիա	12900	Ծիլանտիա	569
Սարասենիա	18900	Տաճարանիա	434
Լուքանիա	12950	Վենետ	3225
Քամանիա	12950	Բովիա	2948
Նուբիանիա	8845	Բարթա	2936
Ուսպրիա	8128	Ինդրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2550
Սէրվիա	7392	Ուէյլս	218
Ոլանդա	7369	Գլասգոյի	16

Գիտել տա

42 50

ՀՈՒԻ և ՍԻՆԷՐ

Joly et Seagor

Մեկնելիք խան. թիւ 6. 7. 8, Գալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՁԷՆԹՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ

ԻՆՎԱԼԻԴՈՒՊԼ ՍԻԵԶԵՍ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝

Ուղղուած Զեյթունս Բաթէնք ենս Լիֆ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐԴ ԷՆՏ ՍԸՆ

Ալպէմնի խան, Պոլիս

Հայթայթիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւպի և Մանասթըրի մէջ։

ԵՌԱԹ

ՀԱՅԹԱԹԹԻՉ

ԲԱՐՁՐ. ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Եսմթ Թիբրայթըր Բրմբէնիի եղած ու Հեղկաստանի կառավարութեան յանկացուած է։ Երբորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 մեքենանցի յանձնարարութիւն կուտայ Եսմթ Թիբրայթըր Բրմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ Բնաւ։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Եսսք գրեղու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ

ԷՏՈՒԱՐԴՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Պոլիս, Ալալէմնի խան, Մէյտանեզդ փողոց։ 32 17—48

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանս	1069	Գոմա	1497	Կոգ	1114	Ֆալսօ	724	Բոզարիա	136
Ալէքթ	3607	Գոնկ	1906	Կլոտոն	1195	Մարէնկ	1273	Սա Ֆո	1113
Անմէլ	1541	Գոլսա	895	Լիբօ	775	Մարդէլ	3709	Տրոն	1735
Արիսսրս	2277	Ցիսա	4312	Հիտակ	1581	Մարտ	3507	Միլվ	1193
Պասանս	1822	Տանիս	9.7	Հիտ	3.2	Միլ	1057	Սրբոտ	1203
Պորտինս	1264	Տուրս	1383	Հորացիս	36.0	Մոնդէպէլ	1735	Թասսա	1323
Պրավ	1076	Տրաբ	1713	Համ մէր	595	Մարա	24.9	Թ. Ուիլսն	1346
Պրիտոն	841	Տիտամ	5 4	Բակ	2354	Էրս	1033	Թոր	3327
Պրիֆֆա	448	Էպրս	2464	Իտանա	5 40	Օն	41.0	Թոլէտոս	1470
Ֆէլրս	1371	Ելտորաուս	1520	Ջանս	10.0	Ոն	4036	Թ. Բրիտ	487
Գա իրս	1337	Ֆ ազ	84	Քէսս	1053	Օրլան	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	9.4	Քլրինս	1307	Բատէրսն	637	Վասս	1914
Դ զ	1694	Ֆինլա տ	1228	Տովնս	1700	Բոլ	510	Վոլ	1289
Զիբալ	2729	Ֆլամինկ	549	Լէս	1053	Ռ ալտ	1229	Վ լթուրն	2396
Սասէրս	1831	Տրանսիսքս	4582	Կէրանգս	2272	Բրեյլ	1663	Եէսս	1350
Քիս	1697	Ֆա իլէ	306	Լիվոլնս	1143	Ռոլլ	1613	Էէրս	120
Գոլորատ	4215	Կիկանս	1143	Լոնէյ	319	ոմէն	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հաս հասած է։

Միխաս չոգենաւը, նաւապետ Թոբ։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԶՕՏ

Թիւ 22—24, Քիւլիւք Մէյէթ խան, Գալաթիա 10 50—50

ՇՈՒԳԵՆԱՒՍԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԲԼԲԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀՈՍԱՍՈՒԱՑ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՐ

Նոյեմ. 11ին Պիրէէֆ, Մարսիլիայէն։

» 18ին Միսկիրէի Մարսիլիայէն։

ՊՏՆՈՒՈՒԱՑ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՐ

Նոյեմ. 8ին Իմէրէթի ուղ. Մարսիլիա։

» 19ին Միսկիրէի, Սմիրնա, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիք։

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.

» » Մարսիլիայ » 160 »

Բ. » Բարիզի » 150 »

» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ քարտիզ վրայ։

15 21—50 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆԻ

Շաբաթուան երեւեկութիւններ

Հոկտեմբեր։

Գշ 28/ Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտու։ Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Փիրէ, Թարապլուս-Շամ, Պէրութ, Յաֆա Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։

Գշ. 28 10 Զմիւռնա ժամը 10ին առտու։

Շբ. 30/12 Մէրսինա, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին առտուն։

1։ Զմիւռնա ժամը 2ին իրիկուն։ 5—50

Ագենտաներ ՋԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒԹԵԱՆ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻԱՅԻ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒՍ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրգ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ տրիճներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սաստկագոյն խորտակուելէն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,[illegible],[illegible]7 ֆր.
Երաշխաւորութեան դրամ	143,585,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած դրամ	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	56,585,8[illegible]0 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւնները համար դիմել՝

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան խան, Վալիտեան, Գալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 17 – 50

ԲՐԻՆ. ԼԻՔՎԻԱՆՆԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի եւ Աբերեղից միջեւ բանալով.

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ֆրեսորիան	10500	Ֆլորիա	350
Սամարիան	10500	Լիմրիկ	350
Գրեսորիան	10500	Արոմատ	300
Լանքաշտրիան	9000	Ալմերիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արուսիան	3500
Հոլոմատիան	8000	Ալգերիան	3500
Ֆորթնան	8000	Անատոլիան	3300
Գասպոնիան	8000	Բլրգարիա	250
Ինբրինիան	8000	Լեպանան	1000
Իտալիանան	3700	Մալտա	900
Վալիանան	3700	Գրեսոս	800
Ինամենիան	3700	Լիսբոն	8[illegible]
Նարան	3500		

Ապրանքի տեղեկութիւն կը խնդրուի նոր ապրանքի ապրելու փոխադրելու համար Ռ. ՄԷՐԻԿ մասնաւորապէս կանչելու համար իրենց նրատանը Էմ ժամ ասել։

Աւելի տեղեկութիւնների համար դիմել

ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՆՏՈՒՆԻՆ

Գալաթիա, Քարաքիոյ վրայ

12 7 – 50 Հաստատուն Լեն տեղ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երեքեւեկութիւն կառախմբերու 1904 հոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ – ՇԵՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. Թ. 223 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շեհիր	ժմն.	3	—
12	42	» Կեօքճէ Քասրը	»	2	20
1	39	» Սապանճը Բունար	»	1	38
2	33	» Այսէուռնա	»	12	42
3	15	» Զէքիւրլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյէր	»	11	5
4	39	» Իհսանիյէ	»	10	20
5	3	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կազլիկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Գէօյիւք Զօպանլար	»	8	20
7	36	» Զայ	»	7	33
8	21	» Իսհաքլու	»	6	40
8	45	» Սասսան	»	6	15
9	16	» Ագ Չէհիր	»	5	53
9	43	» Ագարի քէօյ	»	5	13
10	30	» Զամուշլար քէօյ	»	4	35
11	8	» Իւկէն	»	4	3
11	55	» Քէն-Խանը	»	3	9
12	50	» Էրայ-Ինի	»	2	27
1	12	» Մէյսան	»	1	47
2	22	» Բունար-Գաչը	»	12	42
3	—	ժմն. Գոնեա	մկն.	12	—

ԷՍԿԻ ՇԵՀԻՐ ԷՆԳԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՈՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շեհիր	ժմն.	11	—
1	44	» Ագ Պունար	»	10	18
2	24	» Այրիս Քէօյ	»	9	46
3	4	» Գէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	» Գիլէր	»	7	4
5	35	» Սարիլէր	»	6	27
6	9	» Գէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	» Բօլաքլի	»	5	16
8	21	» Մալի Քէօյ	»	3	49
9	15	» Սէնճան Քէօյ	»	2	47
10	—	ժմն. Լէնգիւրիւ	մկն.	2	—

ՍԼԱԵՈՒՆՏԻՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 324 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
2	35	12	45	մկն. Այսէուռնա	ժմն.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմն. Քէօթահիա	մկն.	1	40	11	4

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏՍ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 423 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	Թ. 424 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.
5	17	6	47	մկն. Ա[illegible]	ժմն.	6	23		53
5	35	7	5	» Համիտիէ	»	6	5		35

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

Բարիզի Գործարարուհիները

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԻՐԱՐԴ ՄԱՍ

Դ.

Մ Ի Ի Ս Ը

—Բարեկամս, ձեր խոցը թեւադրած է նմանօրինակ ընթացք մը բռնել... Ո՛չ կը դրուատեմ և ոչ ալ կը պախարակեմ ձեզ։

—Այսօր Սիմոնի կ'ուզէ ներում խնդրել ձենէ...

Տիկին տը Ռուվրէյ չկրցաւ ղղանգական յարձակում մը զսպել։

—Պիտք է ներել թշնամանքներու, կը պատուիրեն մարդոց... Սակայն չեմ կրնար անմիջապէս պատասխան մը տալ ձեզի... Խորհելու պէտք ու իմ... մինչեւ այն տանն կը յորդորեմ որ հետ ընծայէք անոր վերսկսած դերը կեանքը, քանի որ կը զղջայ իր գործած յանցանքներուն վրայ։

—Ի՛նչ որ ալ ըլլայ մեր մտերմական կեանքը, ա՛յլ օք պիտի դադրեցնէ այդ մասին։

—Ցնչեցէք որ ձեր կինն է ան։

—Կին մը զոր երբէք չեմ կրցած սիրել, քանի որ, ինչպէս գիտէք իմ սիրտս մեռած է ալ։... Ի՞նչպէս պիտի կրնամ այդ բանը վերսկսիլ...

—Սիրոյ չգոյութեան պարագային, չէ՞ք կրնար բարեացակամութիւն, բարեկամութիւն ցոյց տալ... Պէտք չէ կասկածի որ դէղ խարուրգ կուտամ ձեզի։

—Ապահով եղէք. Տիկին տը Լամ վիլ ինչ գանգատելու պատճառ չպիտի ունենայ... հիմա մեր զաւկին վրայ խօսինք... Ելլամիկ էք, այնպես չէ՞...

—Այո՛, անտարակոյս, սրտանց... խորհեցէք թէ ի՛նչ տրիւռութիւն է ի՛նի համար... Պ. տը Ռուվրէյ աղջկան ապագային հոգը առանձնելու բարութիւնը պիտի ունենայ... Դրամագիտ պիտի տայ, ինչպէս նաեւ իր անունը։

—Այո՛, Պ. տը Ռուվրէյ այնպիսի անձնուրութիւն մը եւ մեծանձնութիւն մը ցոյց կուտայ որ քիչերու միայն տրուած է։

—Այնպէս է... Այսու հանդերձ... (ամպ մը լեզակարծօրէն մթագնած էր Ֆլոթիլիի ալիքան պոծոտ նոյնագը) կը վախնամ, Ֆիլիբ...

—Ի՞նչ բանէ կը վախնաք։

—Հիմա որ Եղկինք մեզի ներած ըլլալ կը թուի, կը վախնամ որ մեր աղջիկը քաւէ մեր անդ...

—Ի՞նչպէս կ'ըլլայ ասիկա...

—Եթէ գիտնայի ըլլալիքը, ամէն ինչ պիտի չենէի առանձին տանելու համար անոր սպառնացող վտանգին։

—Բայց, Ֆլոթիլա, կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ ա՛յլ մէկ վտանգ կը տեսնե՞... պէտք չէ որ պարպ տեղը դժբախտութեան մատնէք ինքզինքիդ, երեւակայական վտանգներէ վախնալով... ի՞նչ բանէ կը վախնաք։

—Չեմ գիտեր... Ասոր վրայ չի կրնար արտայայտել մարդ...

Տպաւորութիւն մը կը զգամ, առանց կարենալու ցրուել զայն։

—Օ՜հ, բարեկամս՝ հիս. կ'ուզեմ ապահովցնել ձեզ։ Ո՞ւրկէ կրնայ գալ ձեր նախազգացած սպառնալիքը։

—Դարձեալ կ'ըսեմ թէ չեմ կրնար ճշդել... բայց ինձի այնպէս կը թուի որ հորիզոնին վրայ ամպեր կը դիզուին մեզի համար... Իլօնի համար... Ձեր գալէն առաջ. Իլօն ինձի հետ կը խօսէր ուշադրութեամբ իր ընկերուհիներէն մէկուն վրայ, որ ուզած էր անձնասպան ըլլալ. իր սիրած մարդուն հետ չկրնալ ամուսնանալուն համար։

—Այդ մարդպէսը սրտոյզ, բայց չատ սովորական բան մըն է... ինչու համար երկիւղի պատճառ մը կը տեսնէք տասը մէկ։

—Թերեւս ուրիշ մտատանջ պիտի ըլլաք, երբ իմանաք թէ Իլօնի բարեկամուհին Սիւզան կը կոչուի... Ինչպէս կը կոչուէր այն աղջիկը զոր Պ. տը Ռուվրէյ ուզեցաւ։

—Զուգադիպութիւն, յարեց Ֆիլիբ, պան մը խորհրդանշել ու տասը մէջ մը տատանելու պատճառող բան մը չէր մարիլ։ Ասոր... կ'ուզէիմ, Ֆլոթիլա, այդպես մի չարչարէք ինքզինքիդ... Ցաւ պիտի պատճառէք ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ձ'ղ։

Տիկին տը Ռուվրէյ երկար հառաչ մը արձակեց։

—Պիտի գայ օր մը երբ Իլօն ալ պիտի սիրէ։

—Նոստրկոց օրէնքն է տարկա, պատասխանեց Ֆիլիբ մեղմօրէն... Մեր աղջիկը բան մը հասկցաւ թէ իր սիրտն ալ խօսիլ սկսած է։

—Դեռ չեմ հարցափորձած։

—Շա՛տ լաւ, պիտի կրնաք հարցաս փորձել ուզած տանդ։ բայց այդ կողմէն վախնալու բան չկայ... Ապագային, երբ մէկը սիրահարուի Իլօնի, ու իրեն հաճոյ թուած մարդ մը ամուսնութեան խնդրէ, ինչու համար չնաւանինք։

—Ի՞նչ պիտի ըսեն այդ թեկնածուին։

—Ինչ որ պիտի ըսէք այդ ամէնուն, Իլօնի որդեգրութեան առթիւ... Ձեմ կրնար հասկնալ թէ ա՛յ պիտի քննադատէ ձեզ գթառատ ոլորքի մը համար, ինչ որ չատ համապատասխան է ձեր ամուսնոյն բարութեան և ձեր ուսադրական վերանայութեան։

—Պարտաւոր չենք ան է հաչիւ տալ տասը անոր... Բայց իրաւունք ունի՞ք Իլօնի ամուսնէն ալ ծածկելու ճշմարտութիւնը...

Ֆիլիբ յեղակարծ փոփոխութիւն մը կրեց։

Ինք ալ Ֆլոթիլի անձկութիւնները կը զգար հիմա։

—Այո՛, թերեւս իրաւունք ունիք այդ բաները կոնխատեսելու, թէեւ հեռաւոր, պատասխանց Ֆիլիբ տիրոջէն... Զոր մատնոգութիւնները Իլօնի նկատմամբ թերեւս իրաւացի ըլլան... բայց ի՞նչ ընենք. բարեկամս՝հիս, մարդիկ բան մը չեն կրնար ընել ճակատագրին դէմ... Բայց անգամ մը խորհեցէք այն անհաւասարութեան վրայ զոր կը զգանք Իլօնի երեսան հանուելէն ի վեր։

—Ո՛չ մէկ բան կ'ապացուցանէ թէ այդ երջանկութեան փլկանքը պարտիք հաստատելու։

—Իսկ ես տրպակ կը կարծեմ թէ հիմա որ մեր աղջիկը գտած ենք. բաւական կանչուի քաւած չենք ըլլանք մեր մեղքերը։

—Կրնա՞ք այդ բանը ըսել, Ֆլոթիլա... Ինչ, ամբողջ ասանքութիւնը տարի տասա պեցաք անբաժնի յուսանութեամբ մը, յետոյ այն անհալի հիանդութեան ենթակայեցաք, որ քիչ մնաց ձեր բանականութիւնը պիտի խանգարէր. այդ փոքր բաւ չէ՞ մինթէ զինաթափ ընելու ասուստային բարկութիւնը...

—Պ. տը Ռուվրէյը խաբեցիք, այդ գիւղացիական նկարագիրը, այդ ազնիւ հոգին...

—Բանի որ ամէն բան ներուած է, ալ խ՛ դեր չի մնար...

—Բայց ես ինքզինքիս չեմ ներած... իսկ դո՞ւք, Ֆիլիբ... կարելի՞ բան է որ ինձի պէս չերարիք...

—Իմ կացութիս վրայ ասի, ընտանեկան յարկս լքելի։ ձեռնարկ աշխատութիւններու պարապել սկսայ, ղեմոդակ կեանք մը վարելով... վերջապէս գերմարդկային ձիգ մը կատարելի, ձենէ հրաժարելով... Ֆլոթիլա, կը խոստանամ որ եթէ երբեք վատ ալ համարեք զիս, իմ պարքս հաստատած կը նկատեմ։

Տիկին տը Ռուվրէյ յամառութեամբ ցնցեց գլուխը։

—Ո՛չ, այդպես չէ։ Մնաց որ, դուք ինքներդ դուք ինքներդ դարձեր էք... Դուք ամուսնացած չէիք այն ատեն։

(Շարունակելի)